

YIDDISH BOOK CENTER NEWSPAPERS COLLECTION
NUMBER KC5780-185mfv07i49

GERECHTIGKEIT (YIDDISH JUSTICE)

Volume 7 Issue 49
December 1925

THE KHEEL CENTER FOR LABOR-MANAGEMENT
DOCUMENTATION AND ARCHIVES
CORNELL UNIVERSITY LIBRARY

YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

This collection was made possible with the support of
Abby Joseph Cohen and David M. Cohen.

Gerechtigkeit (Vol. 7, Iss. 49)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

געריכטיקייט

ארבייטער פון אלע
לענדער, פארמיטל
נינט טייך, און די
וועלט וועט זיין
טייערע

בזרחתי תחזקתי
ולא ארפה.
(איוב, כ"ז, 6)
ען מוין גערעכטיג
קיום השלט איך זיך
שפערק און וועל
איהר נים שפערקען.

אפיציעלער ארגאן פון דער אינטערנעשאנאל ליידס נארמענט ווארקערס יוניאן

Vol. VII. No. 49.

New York, Friday, December 4, 1925

פרייטאג, דעצעמבער 4, 1925.

PRICE 3 CENTS

גראנדיעזע ערעפענונג פון דער 18-טער קאנווענשאן פון אונזער אינטערנעשאנאל

א ים מיט בלומען און שעהנע מוזיק גיבען צו א באזונדער ים-טוב'דיגקייט צו דער ערעפענונג. — מיטגלידער פון דער אינטערנעשאנאל שטעלען אפ די ארבייט פאר א האלבען טאג און קומען צו דער שמחה. — קאנווענשאן קלייבט זיך אריין בער אין „לילו מעמפל" — „לינקע" דעלעגאטען האלטען זיך אפגעוונדערט פונקט ווי זיי וואלטען קומען צו א באזונדער קאנווענשאן. — די ערשטע ויצונג דינסטאג אין דער פריה. — סעקרעטער באראק לעזט פאר באגריסונג טעלעגראמען.

פרעזידענט מארים ויגמא באקומט א ווארימע אויפנאהמע פון דעם גרויסען עולם

בילד און עס האט אלעמען געמאכט פיהלען יום טוב'דיג. דער טשערמאן האט געעפענט די פארמאלונג מיט א קורצע ווארט איבערבלויס איבער די קאמפערן וואס אינזער אינטערנעשאנאל האט אנגעפיהרט אין פילאדעלפיה, פא, כדי צו פארבעסערען די לעזע פון די ארבייטער אין אלע צווייגען פון דער לייך דעם נארמענט אינדוסטריע. ער האט דערמאנט די אלע סטרייקס און שווערע קאמפאניען די אלע סטרייקס און שווערע קאמפאניען (שלוס אויף זייט 4)

אונזער אינטערנעשאנאל און די געלאדענע געסט, וואס זיינען געקומען באגריסען די קאנווענשאן צו דער ערעפענונג. ארום א טיט ביי דער זייט זיינען אויך געווען פארטעטער פון פארשידענע צייטונגען פון ניו יארק און פילאדעלפיה. אויבער איבער דער ביהנע, איז געהאנגען א גרויסער עלעקטרישער סייג און מיט פארשידענע קאלירען האט געלויכטען א גרויסער וועלקס דעלעגאט. און אלעס צוזאם מען האט פארגעשטעלט א זעהר שעהן

שעפער. א שעהנער בוקעט פון רויטע בלומען איז אויך צוגעשיקט געווארען פון די קלאוס אפערטיטאטס יוניאן. לאקאל 2, פון ניו יארק. עס האט פארנומען א היבשע צייט, ביז דער טשערמאן האט עמפאנגען די אלע בלומען-טראנצען און האט אויסגערופען ווער עס האט עס צו געשיקט. אין א רונדען צירקעל, איבער דער גאנצער גרויס פון דער ביהנע איז געזען סען דער גענעראל עקזעקוטיוו באארד פון

די 18טע קאנווענשאן פון אונזער אינטערנעשאנאל ליידס נארמענט ווארקערס יוניאן האט זיך געעפענט מאנטאג אין דערפרי, דעם 30טען נאוועמבער, אין דעם ארט ט. טעאטער, פילאדעלפיה. די מיטגלידער פון אונזערע לאקאלס אין פילאדעלפיה האבען א האלבען טאג נים געארבייט, און זיינען געקומען אנגעטאן יום טוב'דיג צו דער קאנווענשאן פון זיי-ער ארגאניזאציע.

די קאנווענשאן איז געעפענט געווארן דען אויף א גאנץ סייערליכען אופן אונזער טער די מוזיקאלישע טענער פון א שעה נעם סימפאני אקעסטער, אונזער דער קאנארקסטאריש פון דער קאנארקסטאריש קעסטער איז א טייל פון דעם באגריסען פילאדעלפיה סימפאני אקעסטער. דער אקעסטער האט געשפילט קלאסישע מוזיק און אויך רעוואלוציאנערע און ארבייטער מעלודיען און לידער. יעדער גרויסער וואס דער אקעסטער האט געשפילט האט ארויסגערופען א שטורם פון אפ-לאדעמענטען.

ווייס פרעזידענט הלל רייזבערג, דער טעלעגראף פון דער פילאדעלפיה קאנווענשאן צוזאמגעשטעלט קאמיטע איז געווען דער טשערמאן פון דער ערעפענונג פאר זאמלונג די ביהנע פון טעאטער איז געווען ווען שעהן דעקארירט און איז געווען איינגעטונקט אין א ים פון לעבעדיגע, פיין-שטעקענע בלומען קראנצען, וואס זיינען צוגעשיקט געווארען פון פילאדעלפיה פיער דזשיאנט באארד, פון אלע אינטערנעשאנאל לאקאלס אין פילאדעלפיה און ארבייטער פון א סך קלאוס און דעם

שעהנער אפשיידם אווענט פאר ש. יאנאווסקי דעראקטאר פון די „גערעכטיגקייט"

אינטערנעשאנאל יוניאן, פאר וועלכע ער האט מיט זיין שארפער פערער און מיט זיין קלוגען ווארט זיבען יאחר צייט געשריבען, אגירט פאר זיי און געוואוהט זיי אויפאלערען, פארוואס ער האט רעזיגנירט פון זיין אמט און באשטאנען אויף דעם, אז זיין רעזיגניאציע זאל אנגענומען ווערען.

דער גענעראל עקזעקוטיוו באארד, אנגעהעלטענדיג זיין רעזיגניאציע, האט נלייכצייטיג באשלאסען צו מאכען אן אפשיידס-באנקעט פאר ברודער ש. יאנאווסקי, אלס אנערקענונג פאר זיינע רינסטע צו דער יוניאן; און דאס איז געטאן געווארען לעצטען פרייטאג אווענט אין „פארק ווי פאלעס", 110-טע גאס און 5טע עוועניו. אויף דעם באנקעט זיינען אנטווענד געווען פרעזידענט זינגמאן, סעקרעטאר באראק, און דער גאנצער גענעראל עקזע. באארד פון אונזער אינטערנעשאנאל. עס זיינען אויך אנטווענד געווען מאנכע פון יאנאווסקי'ס פריינט אין אונזער יוניאן (שלוס אויף זייט 12)

ער פארלאזט די רעדאקציע באלד נאך דער קאנווענשאן. — זיינע פריינד און פארעהרער אין דער יוניאן און דער ארבייטער באוועגונג האלטען איינדרוקספולע רעדעס. — גענעראל עקזעקוטיוו באארד פרעזענטירט איהם מיט א „לאווינג קאפ" פאר זיין געטרייען דינען דער יוניאן פאר א משך פון זיבען יאחר צייט.

עפענטליכע געווארען, ווייל דער נענער ראל עקזעקוטיוו באארד האט אנגעזען מען יאנאווסקי'ס רעזיגניאציע מיט דעם באדינג, ער זאל בלייבען רעדאקטאר פון דער צייטונג ביז איבער דער קאנאווענשאן, און אז דער פאקט זאל בא-קאנט געמאכט ווערען ערשט דעמאלס, ווען ער וועט ארויס פון אמט. נאך אזוי ווי דער „פארוערטס" האט עס שוין באקאנט געמאכט לעצטען זונטאג, ווי לען מיר אויך נים לענגער זיך ארום טראגען מיט „סוד".

ווארום יאנאווסקי האט רעזיגנירט פון זיין אמט, וועלען מיר דא היינט נים דערזעהלען. מיר דענקען, אז ער אליין וועט עס מאכען בעסער, וועט עס מאכען קלערער, און מיר לאזען דאס איבער צו איהם. ברודער ש. יאנאווסקי וועט געבען זיין ערקלערונג צו די מיטגלידער פון אונזער אינטערנעשאנאל די קומענדיג וואך, אין דעם קומענדיגן נר מער פון דער „גערעכטיגקייט". ער וועט ערקלערען צו די מיטגלידער פון אונזער

ברודער ש. יאנאווסקי, רעדאקטאר פון דער „גערעכטיגקייט" פאר א משך פון זיבען יאחר צייט, האט רעזיגנירט פון זיין אמט. ער האט רעזיגנירט אויף דעם לעצטען מיטגליד פון דעם גענעראל עקזעקוטיוו באארד פון אונזער אינטערנעשאנאל, מיט א פאר וואכען צוריק. דאס איז ביז איצט נים פאר

ליידס טיילארס יוניאן לאקאל 38 פיהרט אן צוויי וויכטיגע שאפ-סטרייקס

מיט דער ליידס טיילארס יוניאן, און די יוניאן האט געענטפערט מיט א סטרייק. און די קאמיומען וואס די אפער-הויז מוז האבען ווערען איצט געמאכט אין נעוויסע טעאטריקאל ניסיוניאן שפער. דער סטרייק גענען דער אפער-הויז (שלוס אויף זייט 10)

די ליידס טיילארס און קאסטיווס דרעסמייקערס יוניאן, לאקאל 38, פיהרט אן צוויי וויכטיגע שאפ-סטרייקס. די סטרייקס ציהען זיך שוין עטליכע וואכען. איין סטרייק ווערט געפיהרט גענען די ליידס טיילארס פירמע טעאטער און בערמאן, פון 212 וועסט 35טע סטריט. די דאזיגע פירמע האט פון אנטאנט געזוכט צו עפענען אן אויסטייר נאן-יוניאן שאפ. די יוניאן האט עס נים דערלאזען. האט עס די פירמע שטארק פארדראסען און זי האט אפגעבראכען איהרע באציהונגען מיט דער יוניאן, האט אנגעפילט דעם איינ-סייד שאפ מיט ניסיוניאן ארבייטער און האט זיך אנטאנט צו פארהאנדלען מיט דער יוניאן. די יוניאן האט די פירמע דערקלערט אין סטרייק און דער סטרייק ווערט ענענדיג אנגעפיהרט.

דער צווייטער סטרייק ווערט געפירט גענען די מעטראפאליטאן אפער-הויז, ווי דאס איז שוין פריהער באקאנט גע-מאכט געווארען אין די „גערעכטיגקייט". די מעטראפאליטאן אפער-הויז האלט אויף א שאפ, וואו עס ווערען גע-מאכט די קאסטיומען וואס ווערען גע-טראגען אויף דער ביהנע, ביי די אלע ספעקטאקולארע אפער-פארשטעלונגען. דער מענערשער פון דעם שאפ האט מיט א פאר וואכען צוריק געמאכט א לאקאט און אזוי נאך געבראכען דעם אנטימענט

אלע פארבארייטונגען ווערען געמאכט צו צאהלען ארבייטסלאזע אינשורענס

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע קלאוקמאכער פארענדיגט. — א ליסט פון שאפ-שטערילייט וואס ווערען גערופען אין אפס פון דעם ארבייטסלאזען אינשורענס פאנד.

שפער, אין באצוג דעם ארבייטסלאזען אינשורענס. די רעגיסטראציע פון די ארבייטסלאזע זע איז קלאוק מרייד איז שוין פארענדיגט און איצט ווערען שוין געמאכט אלע נוי-טיגע פארבארייטונגען אויף אויסצוצאהלען אינשורענס בענעפיט צו אלע קלאוק-מאכער וואס זיינען צו דעם בארעכטיגט. אס איז א ליסט פון די קלאוק פירמען (שלוס אויף זייט 12)

מיר פארעפענטליכען דא א ליסט פון קלאוק פירמען. די שאפ טשערלייט פון די דאזיגע פירמע זיינען אויפגעפארעט צו קומען אין אפס פון דעם ארבייטסלאזען זען אינשורענס פאנד, 122 וועסט 18טע סטריט, אין פארלויר פון דער וואך. זאל קיינער פון זיי נים פארעהלען צו קומען. עס איז זעהר וויכטיג און עס איז איין די אינטערעסען פון די ארבייטער פון יענע

- אינהאלט פארצייכנים
- „גערעכטיגקייט", נומער 49
- זייט 2. מיטגליד פון דזשיאנט באארד פון דער קלאוק און דרעסמייקערס יוניאן — דזשיאנט פיש.
- זייט 3. 18 ערקלערונג פון מענערשער פון לאקאל 38 — מאקס נ. עסענפעלד. דזשיאנט פיש — דעסערטענע. אינשורענס-שאפ קלערנער — ה. סקולמאן.
- זייט 4. קאנווענשאן נייטס — שלוסען פון זייט 1.
- זייט 5. נאכ'ן פויג (ערעכעלונג) — קור-וויג סטאניסלאוו ליטווינסקי. דער אינשורענס (פעליטעט) — ז. ווהלער.
- זייט 6. עדיטאריעלע נאכזיען.
- זייט 7. מיריד ווינאזיוס און עסערטאנט-דר. הערמאן פאנק. נים קיין זינען (גערעכט) — צ. בורשטאק.
- זייט 8. 3. אקטעלער — 3. מיכאלע וויטש. קורץ און שארף — 3. 3. 3.
- זייט 9. קורצע שמועסען.
- זייט 10. שלוסען. פארשיידענעס.
- זייט 11. שלוסען און אווערטיימקענס.
- זייט 12. שלוסען פון זייט 1.

**מעמבערס פון לאקאל 20 פרע-
זענטירען זייער שאפ
משערמאן.**

עדיוקיי שאנאל דעפארטמענט

וְעַתָּה מֵעַתָּה שָׂמַח הָיִינוּ בְּיָמֵינוּ
וְעַתָּה מֵעַתָּה שָׂמַח הָיִינוּ בְּיָמֵינוּ

Vol. VII. No. 49. New York, Friday, December 4, 1925
Entered as Second Class matter April 16, 1920, at the Post Office at New York, N. Y.,
under the act of August 24, 1912.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103,
Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1918.

נאכ'ן מוים

(אויס דעם פארשידענעם)

פון לודוויג סטאניסלאוו ליטשינסקי

לאנג בין איך געשטאנען אויפ'ן בוים
דעם און זיך איינגעקוקט אין די שטריק.
א שמוציגער, כוואלענדיגער ווינט
איז אריינגעפאלען דורך אלע שטערעס פון
דאך און האט זיך געווארפען אין א בייז
ווייליגען געלעכטער... הענג זיך, מנוול,
הענג זיך! — האט ער געשריען.

איך האב אָנגעשפּאַרט די הענט אויף
א שטריק און געוואלט מיינע אויגען נויט
טען, זיך זאלען וויינען, א, ווי היים מיר
האט זיך געוואלט וויינען!
אבער די שטרעקע האָבען זיך נישט אונט
טערגעגעבען מיין ווילען, זיי האָבען זיך
צורענגעווען פון מיינע וועס און גע-
הערעכט אין מיר, ווי תפיסה/ניקסעס...

דער טויט האט מיר שוועקעלייגט די
הענט אויפ'ן שטערען און איינגערוימט:
"הענג זיך, הענג זיך, קרוינעשי!"

— עה'ע'ה'ע'ה'ע! — האט מיר דער
הויטק לאכט איבער'ן קאפ.

— א סוף שוין, מנוול! — האט
דער טויטוועל, מיין לעבענסבאגלייטער, איר
בער מיר געוואָלטעס

און שטיקער חושך האָבען זיך אויס-
געקרימט אין פארמלאַזע ליבער, די טייט
וועלפלינגען האָבען זיך איבער מיר פאר-
שפּרייט, און אלץ ארום מיר האט גענוג
מען סיגען און ווילען — עה, עה, עה!
איך האב אַרומגעוויקעלט דעם שטריק
ארום האַלן, די הענט אַראָפּגעלאָזען, די
פיס — צו דער ערד, און געבליבען הענג-
ען אין דער לופטען

פונ'ם חושך וויינען אַרומגעקראַכען
טויטענס פרעזעדיגע קעפ פון "משונה"
דינע חיות דעות, זיי האָבען זיך צולאָזט
מיט זייערע מילער אָהן ציין. האָבען
גענומען קלאַפּען מיט די ליפּען און דער-
וועקט אין מיר א פחד... זיך מציל זיין,
זיך דאָסערען!

איך האב זיך אַ דיס געטאָן איינמאָל
און נאָכאַמאל — מיט אלע מוהות... איך
האב געוואָלט רופען — דאָסערען! — צו
הילף!... אָבער די שטריק האט זיך
אריינגעשניטען טיפער אין האַלן און האט
מיר דערוואָרען.

אין אַ האַלבע שעה ארום האט שוין
דער ווינט געהויערט מיין שטייפן קער-
פער... עס האָבען געקנאָקט די שטריק...
"שטערעס זיינען אַרויסגעגאַנגען פון זיך
ער מקומ'מנוחה און אַרומגעקלעפערט, ווי
אין קברים פון מתים, וועלכע מען האט
אויפגעוועקט פון זייער לעטאָרגישען
שלאף.

די נאכט האט פאנגאָרענעגעהאנגען
איבער דער שטאָרט אַ שחורע-מאָנטעל
און האט געלאַסעט, ווי אַ קללה.
אויפ'ן בוידעם האט אַ פיינטעל גע-
טאָן אַ בלאַס לאַסטערנעל... ס'וויינען
אריין צוויי דינסטמייַדלעך מיט פעק
וועש...

זיי האָבען געפיהרט אַ נישטיגען "שמועס
ווענען זייער מאַדאם.
— יעזוס מאַריא! — האט פלוצ-
לונג איינע אַ געשריין געטאָן.
— אַ געהאנגענער! —

און ביידע האָבען זיך געלאָזט לויפן.
און מיין טויטער קערפער האט זיך אַ
וואַקעל געטאָן פונ'ם ריס מיט די שטריק.
אינ'ם ליכט פון דעם האַלביצובראָכענעם
לאַסטערנעל האט ער זיך געהויערט מיט
ארויסגעלאַזטע אויגען און מיט'ן צונג
אריבערגעהאנגען איבער דער נאָמבע.

בלויז די וועט, וועלכע איז בשעת דער
פאניק געשטאָנען געוואָרען, האט געשר-
עט, און איבער'ן דאך האט געוואַקס די
נאכט.

נאָך אַט קומט דער אַרמיגעסטראַטאָר
פון הויז פאָליציי — אַ גאַנצע אויס-
פאַרשונגס-קאָמיסיע.
עסליכע מענטשן טראָגען אַרויס מיין
פאַר'חל'טע פרוי...

מיין מוטער שטעהט אָנגעשפּאַרט אַן
עפעס אַן אַלטער מאָנעל-מאַשין און —
קוקט...

נישט זי האט פאַר'חל'ט'ט, נישט זי
וויינט... זי איז נאָך זעהר ווייט און —
קוקט.
אַ סדרה פאַרמאָליטעמען... מען שניידט
אַפּ דעם טויטען קערפער... מען לייגט
איהם שוועק אויף אַ מאָנדיקעמעל. זי —
קוקט.

ס'נעהט אַ וועק אַ מאָג...
דער זעלבסטמאָרד איז פּעסענעשטעלט.
דאָס פאַלמעסען דורכגעפיהרט. מיט דעם
דאָסמאָר איז דער ענין ערליידעט — אַ
שנען, נישט ביים קלאָרען שכל.
איך הענג שוין נישט אויפ'ן בוידעם...
איך ליג איז אַ מענטשענע אַרום...
עס'ן האט מיר אַ פאַרזינדענע, "לאַ-
יאַלא" איז האט אַרײַנגעשטעלט.

ארום מיר — אויך רעכטס — אויף
לינקס... מתיסליכט...
מען האט מיר אַרומגעשטעלט מיט
כלומען... ס'קומען זיך צונויף בי גוטע
פריינט...
עמען האט זיך איבערגעלאָט, ער

דערע קניען אפילו אנדער — אלע וויינען
טרויעריג, זעהר טרויעריג...
טייט ווייסען אפילו נישט, צוליב וואָס
זיי וויינען אַהער געקומען. אביסעל נייט
גער, אביסעל פרוינטשאַפט — איבער-
געס, עס פאַסט אזוי...

דער און יענער טרייסטען מיין פרוי:
"א שווערע אבידה"... זיי קענען אפילו
פון גערהרטקייט נישט לידען — זיי "מא-
כען אַן אַנשטער"...
איך הויב אָן צו דערפיהלען עפעס אַ
טעכפער ווידערשטעס.

עס געהט מיך אַרום אַ מיטלייד.
איך הויב זיך אויף פון אָרון און —
נעה אַרויס...

קיינער באַמערקט עס נישט, ווייל דער
טויטער קערפער איז געבליבען אומבאַ-
וועגליך... און עס איז מיר קשה, נאָס
איך קען זיין אַ מת, און איך בין פאַרט
"איך". פונדעסטוועגן באַמיה איך זיך
אפילו דאָס נישט צו פאַרשטעהן.

עס הויבען זיך אָן די אונטערהאַנד-
לונגען מיט'ן גלח... איך קען נישט... אַ
זעלבסטמאָרד... צו פאַרשטעהט איהר עס
נישט, מאַדאם?

מיין פרוי ציטערט פון געוויין...
"זאל זיך דער קסיאָנדו דאָבראָדזשיי
מרחם זיין..."

אָבער דער "קסיאָנדו דאָבראָדזשיי"
איז ווייט פון "רחמים".

"ער האט דאָך נישט געקענט מיין לע-
בען... אַסעאָניס... ניהיליזם..."

פון דער צווייטער זייט די עוואַנגעל-
ליע, רעליגיע, קריסטליכע פליכטען... מיט
אין וואָרט — הייליגקייטען...

די פרוי ווייזט די צייגניש פון דאָס
טאָר, איינציטיג רוקט זי איהם אין האַנט
אריין געלט... אַ סך, זעהר אַ סך... אלץ
וואָס איך האב נאָך מיין טויט איבערגע-
לאָזט, זי האט זיך נאָך צוגעבאַרגט...

דער "דאָבראָדזשיי" ושמרעט'צו די
ראַת'שמים/דינע אויגען, אָבער עס ווייזט
איהם צו זיין נאָך צווייניג. — עפעס
דאָך זעלבסטמאָרד!"

די פרוי פאַלט דאָן אויף די קני און
קושט זיינע שיד:

— זיי זיך מרחם! איך וועל אלץ
אַפּגעבען!

די הייליגע פערזענליכקייט לאָזט אַראָפּ
זיינע געהייליגטע אַרעמס צו דעם שטויב,
וואָס קראַכט זיך אַרום זיינע פיס, און
הויבט עס אויף.

— מען דאַרף נישט... כ'בעט אויפ-
שטעהן...

— וועט שוין דער גלח מקבר זיין?
— און ווען איך זאל אזוי אַ פאַדער
טאָן אַ גרעסערע סומע?

דאָ קומען ציפערען — לעגענדאַרישע!
די פרוי געהט איין... לעולם האט זי

ביי זיך נישט אזוי פיל, אָבער זי וועט עס
ברענגען קורץ פאַר דער לויטה... זי וועט,
נאָטירליך, באַרענען...
דער האַנדל איז געענדיגט...

דורכגענומען מיט אַ געפיהל פון
דאָנקבאַרקייט, כאַפט די אלמנה ווידער
דעם גלח'ס האַנט און קושט זי
בעת' מעשה באַמערקט דער גלח, אַז
זי איז שעהן... און די קאָוואַנע טרופען
קייט און דאָס ראַת'שמים/דינע געוואַלכט
קייט טרעטען אַפּ דעם אָרט דער קאָהעל
טעריע. אינ'ם נייציגען נפיש האט זיך
אַפּגערופען דער בערלחאָה.

— ביטע, זעצט זיך, מאַדאם...

די האַנט לענט ער מיט מיטלייד אָן
אויף איהר אַרעם, געהט זי אַרום מיט
דער זיסקייט פון אַ מורח'מורינו/דינען
שמייכלע.

ער פרעגט זי, צי מיר האָבען גע-
האט קינדער... צי מיר האָבען לאַנג מיט
זיך געלעבט... צי האָבען מיינע איבער-
צייגונגען נישט פאַר'סמ'ט איהר דאָס לע-
בען.

ער האט אויף איהר מיטלייד, ער באַר-
דויערט...

די פראַגען טראָגען זיך איבער אויפ'ן
פראַקטישען באַדען, גלייך צום אָנגעציי-
כענטען ציל: "וואָס וועט זי איצט טאָן?
צי האט זי עפעס אַן אָנהען? מיטלען צום
לעבען? צי זי וועט נישט וועלען אויסנוצען
זיין ראַט?"

די פרוי איז איהם דערפאַר אומבאַר-
ליך דאָנקבאַר. "ער האט דער ערשטער
אַ זאָגן געטאָן איבער דעם גורל פון איהר,
דער אלמנה... אַן אַמת'ער גאָטסדינער..."

די האנט פון דעם גלח וואַלט גערן
אריבער פון דעם אַרעם ווייטער — צו
די ברעסטען... דערווייל אָבער, געהענע-
דיג אין אַכט די גלח'שע סוטאנע און די
פריסטערישע קרושה, האט ער ביי זיך

נישט געקענט אויס'פולן אויף אַזאָ געמיינ-
הייט, ער זאָגט עס זיך אָבער צו אויף-
דער צוקונפט.

איך בליק זיי ביידע דורך מיט מיינע
אויגען דורך און דורך. איך זעה אלץ...

איך ווייס, אַז אויב איך וואַלט געלעבט,
וואַלט מיר די פאַרצווייפלונג די הענט
פאַרבראַכען; איך ווייס, אַז די אייפער-
זוכט און די אויפגעדונג וואַלטען מיך אַ
שטויס געטאָן צו געהען קעגן — אַפּשר
צו אַ מעשה'דע. איצט איז עס מיר גלייכ-
נילטיג.

ס'איז מיר אלץ איינס, צי די דאָזיגע
צוויי וועלען זיך ווען עס איז צונויפפאלעכ-
טען אין אַ ליבע-אומאַרמונג, אָדער נישט...

איך קוק אויף אלץ מיט אַן אָפּגעקליטער
ברוסט.

איך בין שוין נישט פעהיג צו אויפערע-
נונגען און אויסברוכען. איך קען שוין

(שלוס: אויף זייט 2)

דער איינזאַמער

(פּעליטעסא)

פון ז. ווהילער

מענטש, און אין פיל-הינזיכטען איז איהם
נאָך ערגער ווי אַ פראַסטען מענטשען; ווייל
דאָס וואָס אַ פראַסטער מענטש קאָן זיך ער-
לויבען כדי צו פאַרטרייבען די איינזאַמ-
קייט, פאַסט נישט פאַר אַ פּרעזידענט.
זוכט נאָך אַ פּרעזידענט ווי מו. קולידזש,
וואָס איז בכלל אַ שטילער און צוריקגעצוי-
גענער מענטש, וואָס איז קיינמאָל נישט גע-
ווען צו זיין אין פריינד און אין חברים.

עס זעהט אויס, אַז גרויסקייט, רייכ-
טום, פאַפּולאַריטעט קאָנען פאַרט נישט
פאַרנעמען דאָס אָרט פאַר דעם נויטווענ-
דיגסטען אין מענטשליכען לעבען — פון
פריינדשאַפט. נישט אומוויסן האט דעם
קאָמונילישען מיליאָנער'ס טאָכטער זיך

פאַרליבט אין דעם אידישען זינגער פאַר
זיין ליד, "אַל אַלאָן", איינער אלליין. פונקט
ווי דאָס עלענדע, אַרבייטער מיידל, ווערט
אויך די מיליאָנערסעקע טאָכטער געפיר-
ניגט פון איינזאַמקייט, און הערענדיג דאָס
מענטשענשאַפּט ליידעל ווי עס ווערט באַ-
זונגען אַן איינזאַמע נשמה, איז דעם מיר

ליאַנער'ס טאָכטער אַרײַן אין אַזעלכע
התפּעלות, אַז זי איז גרייט געווען אפילו
חתונה האָבען מיט דעם מחבר... דאָס
אַריסטערישע מיידל האט הפנים געמיינט
אַז דאָס האט ער פונקט צוגעטראָפּען

איהרע געפיהלען, אַז נאָר זי איז איהרע
רייכע פאַלאַצען ווערט געשטימט פון איינ-
זאַמקייט...

דאָס וואָס דער פּרעזידענט האט אלס
זיין אינטימסטען פריינד אַ שווער'ס
ביוזעמאָן, אַזאַ אָהן פּרעסענעוועס, איז
אַ זעהר מענטשליכער שטריק. עס ווערט
דאָך נאָמס טאָג ווי גאָכט צו האָבען צו
טאָן מיט פאַליפּים, דיפּלאַמאַטיע און
וועלט פּראָבלעמען. עס ווילט זיך דאָך

באָשט אַ שעה אין טאָג זיך אַוועקציען
פּעלהלם...

אונזער גרויסע און רייכע רעפּובליק
איז ביכולת צו פאַרזאָרגען איהר פּרעזי-
דענט מיט אלע לוקסוסען, באַפרייען איהם
פון אלע זאָרגען, בלוז פון איין זאך קען
זי איהם נישט באַפרייען — פון איינזאַמ-
קייט. אַ פּרעזידענט, פונקט ווי יעדען בשר
ודם, קומט פאַסט אויס צו לידען פון דער
שרעקליכסטער פון אלע שטראָף, פון איינ-
זאַמקייט. דער פּרעזידענט, וועלכער טר-
מלעט זיך אַ גאַנצען טאָג מיט וועלט-
פּראָבלעמען, רעדט און שמועסט מיט
זעהנדיגע, מיט הונדערטע, מענטשען,
קומט דערנאָך אַרײַן צו זיך אין הויז און
שפּאַנט אַרום איבער די צימערען אַן
עלענדע, אַן איינזאַמער, און חלש'ט נאָך
אַ פריינדלעך, מענטשלאך, וואָרט...

איז אַ קאַרעקטאָרענען פון וואַשינגט-
טאָן ווערט דערזעהלעט אַז מו. פּרענק וו.
סטורנס פון באַקטאָן, דעם פּרעזידענט'ס
אינטימער פריינד, איז געקומען קיין וואַ-
שינגטאָן און וועט פאַרברענגען עסליכע
וואַכען ביים פּרעזידענט. מו. סטורנס
איז נישט קיין פאַליטיקער. ער מישט זיך
נישט אין דעם פּרעזידענט'ס געשעפטען. ער

איז אַ געוויינליכער רייכער סוחר און אַן
אַלטער פריינד פון דעם פּרעזידענט'ס
פאַמיליע.

זיין אַנוועזענהייט אין וואַשינגטאָן
ווערט דערזעהלעט, איז בלוז צוליב דעם,
כדי דער פּרעזידענט זאל האָבען אַ פריינד
אָרום זיך; אַן אַמת'ען פריינד וואָס זוכט
נישט קיין טובות, וואָס נישט קיין עזות,
וואָס תנע'ט נישט און וואָס בלאָזט זיך
נישט. אַ פריינד פאַר וועמען מען זאל קאָ-
נען זיך אויפערען דאָס הערץ, זיך באַר-
קלאָנען אויף דער ווייב און דערזעהלען
אלע אַנדערע מענטשליכע שוואַכקייטען...

און אַ גרעזידענט אַז נישט מער נישט אַ
פּעלהלם...

ווערט דערזעהלעט, איז בלוז צוליב דעם,
כדי דער פּרעזידענט זאל האָבען אַ פריינד
אָרום זיך; אַן אַמת'ען פריינד וואָס זוכט
נישט קיין טובות, וואָס נישט קיין עזות,
וואָס תנע'ט נישט און וואָס בלאָזט זיך
נישט. אַ פריינד פאַר וועמען מען זאל קאָ-
נען זיך אויפערען דאָס הערץ, זיך באַר-
קלאָנען אויף דער ווייב און דערזעהלען
אלע אַנדערע מענטשליכע שוואַכקייטען...

און אַ גרעזידענט אַז נישט מער נישט אַ
פּעלהלם...

ווערט דערזעהלעט, איז בלוז צוליב דעם,
כדי דער פּרעזידענט זאל האָבען אַ פריינד
אָרום זיך; אַן אַמת'ען פריינד וואָס זוכט
נישט קיין טובות, וואָס נישט קיין עזות,
וואָס תנע'ט נישט און וואָס בלאָזט זיך
נישט. אַ פריינד פאַר וועמען מען זאל קאָ-
נען זיך אויפערען דאָס הערץ, זיך באַר-
קלאָנען אויף דער ווייב און דערזעהלען
אלע אַנדערע מענטשליכע שוואַכקייטען...

און אַ גרעזידענט אַז נישט מער נישט אַ
פּעלהלם...

ווערט דערזעהלעט, איז בלוז צוליב דעם,
כדי דער פּרעזידענט זאל האָבען אַ פריינד
אָרום זיך; אַן אַמת'ען פריינד וואָס זוכט
נישט קיין טובות, וואָס נישט קיין עזות,
וואָס תנע'ט נישט און וואָס בלאָזט זיך
נישט. אַ פריינד פאַר וועמען מען זאל קאָ-
נען זיך אויפערען דאָס הערץ, זיך באַר-
קלאָנען אויף דער ווייב און דערזעהלען
אלע אַנדערע מענטשליכע שוואַכקייטען...

און אַ גרעזידענט אַז נישט מער נישט אַ
פּעלהלם...

ווערט דערזעהלעט, איז בלוז צוליב דעם,
כדי דער פּרעזידענט זאל האָבען אַ פריינד
אָרום זיך; אַן אַמת'ען פריינד וואָס זוכט
נישט קיין טובות, וואָס נישט קיין עזות,
וואָס תנע'ט נישט און וואָס בלאָזט זיך
נישט. אַ פריינד פאַר וועמען מען זאל קאָ-
נען זיך אויפערען דאָס הערץ, זיך באַר-
קלאָנען אויף דער ווייב און דערזעהלען
אלע אַנדערע מענטשליכע שוואַכקייטען...

ווערט דערזעהלעט, איז בלוז צוליב דעם,
כדי דער פּרעזידענט זאל האָבען אַ פריינד
אָרום זיך; אַן אַמת'ען פריינד וואָס זוכט
נישט קיין טובות, וואָס נישט קיין עזות,
וואָס תנע'ט נישט און וואָס בלאָזט זיך
נישט. אַ פריינד פאַר וועמען מען זאל קאָ-
נען זיך אויפערען דאָס הערץ, זיך באַר-
קלאָנען אויף דער ווייב און דערזעהלען
אלע אַנדערע מענטשליכע שוואַכקייטען...

גראנדיעזע ערעפענונג פון דער 18טער קאנ- ווענשאן פון אונזער אינטערנעשאנאל

(שלוש פון זיין 1)

פון פון די קלאס און דערמאנער אין פילאדעלפיה און אנגענומען, וואס די אינ-טערנעשאנאל האט געטאן צו העלפן די פילאדעלפיער מיטגלידער אין אלע וועגן קאמפן מיט די בארעכאטן. ער האט אויך, דאס די פילאדעלפיער מיטגלידער זיינען שטארק אויף דעם, וואס די 18טע קאנאווענשאן קומט פאר אין זייער שטארק און וואס זיי קאנען זיך אין דעם באטיילי-גען, און אין נאכער פון אלע מיטגלידער פון די פילאדעלפיער לאקאלס גיט ער די דעלעגאטען א הארציגע ווילקאמען.

אלס דעם ערשטען רעדנער שטעלט ער פאר ברודער אדאם הויזשבערג, פון דער ענטראל ליבאר יוניאן פון פילאדעלפיה. דער רעדנער דריקט אויס גרויס באוואונ-דערונג פון די פילע בלומען און די נאנצער פייערליכקייט פון דער ערעפענונג. אזא שעהנעם גייסט — זאגט ער — זעהט ער צום ערשטען מאל אויף אן ארבייטער-געזאמלונג. ברודער הויזשבערג האט געוואלט, אז די פילאדעלפיער ארבייטער זיינען גיט מיליטאנט און ראדיקאל האבן ער, אז די קאנאווענשאן פון דער אינטער-נעשאנאל וועט זיי אפשר צוגעבען אביסל מעהר באגייסטערונג, אז דאס וועט זיי אפשר מאכען מעהר אנגעסיוו ווי זיי זיינען נעווען ביז איצט.

דער צווייטער רעדנער איז געווען סעקרעטאר בראניסקי, פון די פילאדעל-פיער פאראייניגטע אירישע געווערקשאס-טען. בראניסקי האט באגרייט די קאנ-ווענשאן אין נאכער פון דער אירישער טרייד יוניאן באוועגונג אין פילאדעלפיה. ער האט אויסגעפארעט די דעלעגאטען צו פארגעסן זייערע פערזענליכע קריוור דעם און סכסוכים איינער מיט'ן צווייטען, און באנענענען אלע צוזאמען דעם אמת'ן שונא פון די ארבייטער — די באסעס. ברודער בראניסקי האט געזאגט, אז די אינטערנעשאנאל איז די שעהנסטע, די גרעסטע און די שטארקסטע ארגאניזאציע פון אירישע ארבייטער. ער וואלט — זאגט ער — דער קאנאווענשאן געבען די שליסלען פון שטארם, האט ער זיי גיט. די ארבייטער וועלען האבען די שליסלען, ווען מיר וועלען האבען סאצי-אליזם.

פאר דער אמעריקאן פערדערישאן און ליבאר האט אויף דער ערעפענונג גערעדט דושיקאוו ריטש, פון די פילאדעלפיער אר-גאניזאציע פון דער א. פ. א. און די האט באגרייט די קאנאווענשאן און אנגענומען ווי גייסטעס און, אז לויט ארבייטער זאג-לען זיין גוט ארגאניזירט.

דער פערטער רעדנער איז געווען דער אלטער, באליבטער ארבייטער אנטאטא, נע. ה. וויינבערג, וועלכער איז מיט יאהר רען צוריק געווען אן ארגאניזאציע פאר אונזער אינטערנעשאנאל, און האט א סך צייטעראנען אויסגעבויט די ארגאניזאציע צו. ברודער וויינבערג, כאטש ער איז שוין גיט קיין יונגעראמאנטישק, האט גע-האלטען א העכסט יונגענליכע רעדע פיל מיט לעבען און פייער. "מיינונגס פאר-שידענהייטען זיינען ביי אונז שטענדיג געווען, — האט ער געזאגט, — אבער די פארשידענהייטען טארען אונז גיט שטע-דען אין דער אייניגקייט וואס עס פארדערט זיך אום צו באנענענען דעם אמת'ן שונא פון אלע ארבייטער, און אום צו קעמפן פאר דער באפרייאונג פון דעם ארבייטער קלאס פון דער קאפיטאליסטישער שקלא-פערע.

א באזונדערס אינטערעסאנטע און לעגענדע רעדע האט געהאלטען דושיקאוו מאורער, דער פערזענלעכער פון דער פער-סילוניא סטייט פערדערישאן און ליי-באר, און איינער פון די ראדיקאלסטע פיהרער אין דער אמעריקאנער טרייד-יוניאן באוועגונג. ברודער מאורער האט אן געוויזען, אז דער ערשטער קלאס אין אלע צייטען און אין אלע לענדער האט קיינמאל גארניט נאכגעגעבען, סיי דעם דער אונטערדריקטער קלאס האט פאר דעם גע-קעמפט און האט עס ארויסגעפירט מיט גוטער, די קאפיטאליסטען האלטען אין איהם בארוהמען זיך, אז זיי וויינען די פער-הינטע מענערשטערס און פארוואלטערס פון אינדוסטריע און דערפאר געלייגט זיי צו קריגען אלע פראפיטען און ווערען שטיינדיק. האט מאורער געזאגט, אבער מיר ווייסען וואס פאר א מענערשטער זיי זיינען. ער האט אנגעוויזען אויף דער ווייניג-קייטען אינדוסטריע, וואו עס זיינען נען פאראן איבער 200 טויזנט מינערס, מעהר ווי די אינדוסטריע קען באווארע-טן א לעבען. איז דאס גוטע מענערשט-ענסט? האט ער געפרעגט. זיי וויינען גוטע מענערשטערס בלויז פאר זיך, אבער גיט פאר די ארבייטער, גיט פאר'ן פאלק, און וועמען זיי צוהען ארויס דעם לעצטען קלאס.

ברודער מאורער האט אויסגעפארעט די דעלעגאטען גיט ארויסצורייסען זיך און ווייניגערען די כוח פון די ארבייטער איבער טעאריעס און פראגען וואס האבען

גיט קיין גרויסע באפרייאונג אין דעם פראג-טייער לעבען. אייניגקייט אין דעם קאמפ-געגען דעם הערשענדען קלאס אין פילע וויכטיגער ווי אלע טעאריעס און פילאזא-פיען קען גיט דערהאנטען דעם פאלק זיין באפרייאונג אויף א טעלערע. מען האט זיי לערנען צו פארשטעהן די שקלאפערע-וואס עס עקזיסטירט איצט. מען האט זיי לערנען ווי וויכטיג עס איז צו באפריי-ען זיך פון דעם.

אום צו באפרייען און אפשעצען די ווערדע און טייעריגקייט פון אמת'ער פרייהייט, האט ער געזאגט, מוז מען קעמפן פאר דעם. דער אייניגער ווען ווי צו געווינען פרייהייט אין אריינצוא-ווארפען זיך אין אמת'ער פאר דעם, דאן ווייסט מען ווי שווער עס איז צו באקומען און ווי טייער עס איז ווען מען באקומט עס. פאר דיעזען קאמפ פארדערט זיך איי-ניגקייט. דאס מיינט גיט אז אלע מוזען הא-בען קאפיטאליסטען געדאנקען, און קיינער טאר נישט טראכטען אנדערש פון צווייטען. גיין. עס מיינט, אז מען מעג האבען מיי-נענס-פארשידענהייטען אזוי לאנג ווי עס האנדערט זיך אין די אינטערעסען פון אונזער קלאס, אבער אויב די סכסוכים ווערן געפיהרט בלויז מיט'ן צוועק ארויס-צושטעלען זיך אלס גרויסע העלדען און קריגען פערזענליכע אפלאדימענטען פון פאלק. דאן שארט דאס דעם ארבייטער-קלאס. מען מוז ארויסשטעלען א געאיי-ניגטע מאכט און צוזאמען באנענענען דעם אמת'ן שונא פון די ארבייטער.

ער באגרייט די אינטערנעשאנאל צו איהר 18טער קאנאווענשאן. ער ווייזט אן אויף דעם פאלק וואס די אינטערנעשא-נאל איז געווען די ערשטע ארבייטער אר-גאניזאציע אין אמעריקא וואס האט גע-עפענט אן ערוויקישענאל דעפארטמענט און אנגעפאנגען אן ערוויקישענאל טע-טיגקייט.

דער טשערמאן שטעלט דאן פאר דעם לעצטען און הויפט רעדנער פון דער זיי-צונג, פערזענלעכער מאריס זיגמאן, און ער ווערט אויסגענומען מיט אפלאדימענטען און הויכע שרייען. ביי דער ארגאניזאציע האט דער גרויסער עולם אין טעאטער זיך אויסגעשטעלט. בלויז עטליכע פון דעם לינקען פליגעל זיינען געבליבען זיצען. מיט דעם הפנים האבען זיי געוואלט ארויסווייזען זייער העלדישקייט.

פערזענלעכער זיגמאן האט אין זיין רעד-דע אנגענומען, אז די סאטע ערשטע קאנ-ווענשאן פון דער אינטערנעשאנאל, אין דעם יאהר 1900, איז אויך געהאלטען גע-ווארען אין פילאדעלפיה. עמאטאליש אבער איז נאך די יוניאן גאנץ קליין געווען. זינט דאן האט די יוניאן דורכגעלעבט פיעלע היסטארישע קעמפען. עס איז איהר גע-לונגען צו פאראייניגען אין איהרע רייען אריבער הונדערט טויזנטער ארבייטער פון דער פרויען קליידער אינדוסטריע. עס זיינען אבער, זאגט ער, נאך געבליבען פיל לע וואס זיינען נאך גיט יוניאניזירט אין די גרויסע אויפגאבע פון דער אינטערנע-שאנאל דארהער זיין צו ארגאניזירען דיעזע צעהנדליגע טויזנטער מענער און פרויען, וואס געפינען זיך אין דער אינדוסטריע און וואס שטעלען מיט זיך פאר א קאנק-רענץ און א געפאהר פאר די ארגאניזירטע ארבייטער.

פערע. זיגמאן האט אנגענומען אויף די פילע וויכטיגע טרייד פראגען וואס די קאנאווענשאן וועט דארפן אויפגענומען און פארהאנדלען. ער האט אנגעמערקט, אז די קאנאווענשאן וועט דארפן אויסארביי-טען פלענער פאר א גרויסען קאמפ, וואס וועט אהן צווייפלע אין דער נאכהער צו קונפט אויסברעכען אין א געוויסען מאס-קעס. און ער ווייזט אן, אז אין אנדערע מארקעטס איז אויך פאראן א מאס פאר גאנצאציאנעס-ארבייטערס צו טאן, און די קאנ-ווענשאן וועט זיך מוזען אפגעבען מיט דיעזע פראקטישע טרייד פראגען פיל מעהר ווי מיט אלע אנדערע אישוס און סכסוכים. די קאנאווענשאן — זאגט ער, — וועט מיר זען אויסארבייטען א פלאן, אז די מיט-גלידערשאפט פון דער אינטערנעשאנאל זאל אין דער נאכהער צוקונפט פארדא-פלט ווערען.

צום שלום האט פערע. זיגמאן אנאנ-סירט, אז די קאנאווענשאן וועט געהאלטען ווערען אין לולו טעמפלען און גיט אין דעם האל, וואס עס איז פון פריהער געווען ארגאניזירט. ער האט ערקלערט, אז ווען מען האט אייכענשטעלט די טייערע פאר די דעלעגאטען אין דעם ערשטען האל, האט זיך ארויסגעוויזען, אז עס איז קיין פלאץ גיט געבליבען פאר געטאמטע און וויכער. די ארגאניזירטע קאמפערס האט דערפאר גלייך געדאנקען דעם געדאנקען האל, דעם לולו טעמפלען, וואו די יוניא-נען פון דער קאנאווענשאן וועלען געהאלטען ווערען.

צום שלום האט דאך געזאגט ווערען, דאס די "לינקע" דעלעגאטען צו דער קאנאווע-נשאן האלטען זיך אפגעזונדערט, ווי זיי

וואלטען קומען צו א באזונדער קאנאווע-נשאן פון אן אנדער ארגאניזאציע. זיי שטעהן איין אין א באזונדער שטעלע און האלטען זיך אפגעזונדערט.

ביי דער ערעפענונג פון דער קאנאווע-נשאן זיינען זיי געקומען אין טעאטער בא-זונדער. זיי האבען אריינגעמארשירט אין טעאטער ווען דער טשערמאן האט שוין געהאט געעפענט די פארמאלונג. זיי זיי-נען אריינגעקומען מיט פארשידענע טראנספארטען און מיט פארשידענע

די ערשטע רענעלע ויצונג דינסטאג אין דער

באריכט פון דער קרענעשלע קאמיטע

די ערשטע רענעלע ויצונג פון דער קאנאווענשאן האט זיך געעפענט דינסטאג אין דערפריה אין לולו טעמפלען. די וי-צונג האט זיך הויפטזעכליך פארנומען מיט דעם באריכט פון דער קרענעשלע קאמיטע. די קאמיטע האט באריכטעט, אז זי האט באטראכט די קרענעשלעס פון 285 דעלעגאטען און זי האט ערקאר-מענדיגט, אז מען זאל זיי אלעמען צולאז-ען. די קאמיטע באריכטעט אויך דאס עס זיינען געבליבען אינגאנצען וועלכע 18 קרענעשלעס ווענען וועלכע די קאמי-טע דאך נאך האנדלען.

בר. אב. סניידער, טשערמאן פון דער קרענעשלע קאמיטע, האט ערקלערט, אז עס זיינען אריינגעקומען אברושעקשאנס גענען גאנצע דעלעגאציעס פון געוויסע לאקאלס, "רעכטע" און "לינקע", אויף דעם גרונד, אז די עלעקשאנס פאר דער קאנאווענשאן זיינען דאס גיט ריכטיג אן געפיהרט געווארען. אזוי ווי די אברושעק-שאנס זיינען געווען גענען די קאמפ-טע און גיט גענען זייערע דעלעגאטען פער-זענליך, האט די קרענעשלע קאמיטע בא-שלאסען איבערצוגעבען אלע דעם קלאנעס צו דער אפיל קאמיטע פון דער קאנאווע-נשאן, און דערווייל זאלען אלע האבען א רעכט צו זיין דעלעגאטען און באטייליגען זיך אין דער קאנאווענשאן.

בר. לואיס היימאן, מענערשטער פון ניו יארקער דושיקאוו באגארד און דעלע-גאט פון לאקאל 9, איז אויסגעטראטען צו ערדען גענען דיעזע פארשלאג פון דער קאמיטע. ער איז געווען אונטער'ן איי-ניג, "לינקע" דעלעגאטען זיין א שלעכטער-ליכט, אדער אונטער א מאראלער שטראף פאר זייער שטעלונג און האנדלונג אין צייט פון ברודערקריג. דערפאר האט ער געפארעט, אז די קרענעשלע קאמיטע זאל האנדלען ווענען אלע קלאנען און גיט עס לאזען צו דער אפיל קאמיטע. מיר וועלען גיט אנערקענען די אפיעלס קאמי-טע, האט ער אויסגערופען, און דער לינ-קער פליגעל אין האל האבען דעם אויס-רוי אפלאדירט.

פערע. מאריס זיגמאן, דער טשערמאן פון דער קאנאווענשאן, האט אין דעם מא-מענט גערופען דעם רעדנער און די פאר-זאמלונג צו ארדנען.

פערזענלעכער זיגמאן האט אויסגערק-זאגט געמאכט דעם רעדנער, ער זאל האל-טען, אין זינען, אז די קאנאווענשאן איז גיט קיין מאסענספארמאלונג; אז עס איז דער קאנאנעס פון דער יוניאן, די העכסטע קערפערשאפט פון דער ארגאניזאציע. די אפיעל קאמיטע, האט ער געזאגט, איז א רענעלע קאמיטע פון דער קאנאווענשאן, און אויב א דעלעגאט וויל, קען ער אויסשריי-ען, אז ער וועט גיט אנערקענען די קאנאווע-נשאן קאמיטע, אבער דאן מיינט עס, אז ער וויל גיט אנערקענען די גאנצע קאנ-ווענשאן. און דיעזע באמערקונג איז שטר-רעמדיג אפלאדירט געווארען פון רעכטען פליגעל.

אויף היימאנ'ס רעדע האט דינסטאג

אויפגערופען, ווי מען געהט אין פארש. דאס האט געוואלט זיין מאנסטראציע, וואס זאל ארויס-גייסטערונג פאר'ן לינקען פליגעל האט זיך אבער גיט איינגעגעבען געפאלען פלאך. דער עולם אין האט עס אויסגענומען גאנץ קאל-קליינעס אפלאזן, און אזוי ערשטע, "רעמאנסטראציע" זיך געגעבען, האט גיט געטראפען א צוליב דעם וואס מען האט טען דעם קאנאווענשאן האל, האט ווענשאן מאנסטאג נאך מיטאג גיט מיטען. די צווייטע ויצונג האט אפגעלייגט ווערען ביז דינסטאג ערעפענונג פון דער קאנאווענשאן רוערט פון 10 אין דערפריה ב נאך איינס בייטאג.

די ערשטע רענעלע ויצונג דינסטאג אין דער

באריכט פון דער קרענעשלע קאמיטע

קיינער גיט געהאט קיין געלעגע-ענטפערען, ווייל די ויצונג האט מוזט שליסען 12 אזוינער בייטאג. נאכמיטאג איז גיט געווען קיין זי-צונג דער האל, וועלכער איז ערשט מאס-פארנומען פאר אן אנדער פארזאם מיטוואך און ווייטער וועט ר באשלאגען אויסשליסליך צו דער שאן.

אנדערע פאסירונגען אין דער ערשטער ויצונג

די קאנענשאן באגרייט די טען קעמפער גענאסע דעבס. איידער דער באריכט פון דער קרענעשלע קאמיטע איז איבערגעגע-ווארען, איז די קאנאווענשאן געווע-בעסערע שטימונג. אין איינילע האבען די דעלעגאטען געשטימט א מיט, און מיט באגייסטערונג, זי-צונג, און וואס איז געמאכט געוואר-ווייס פערזענלעכע איזוואלע פיינע איינשטימיג אנגענומען געווארען. פארשלאג איז געווען צו באגריס יודישן דעבס, דעם אלטען קעמפ-דער ארבייטער באוועגונג, צו זיין ריגען יובילעאום. די דעלעגאטען זיך אויפגעשטעלט פון זייערע און האבען ענטוואסטיש אפלאדיר-פארשלאג.

א צווייטער פארשלאג איז געווארען פון דעלעגאט דושיקאוו צו פארדערן גיטלאו'ס באפרייא-א פאליטישען געפאנענעס. ווייס האלפערן האט אונטערשטיצט דעם שלאג און ער איז איינשטימיג אן געווארען מיט אן אמענדרמענט, אז לעגראמע זאל אויך געשיקט ווע-גיטלאו'ן אין פרייזאן.

דעלעגאט שטענער, פון לאקאל האט פארגעשלאגען, אז מען זאל פ-די באפרייאונג פון סאקא, וואנע-טאס מוני, וועלכע זיצען אין אלס ארבייטער קרבנות. דער פא-איז איינשטימיג אנגענומען געווא-שוועסטער מאלי פרידמאן, דע-פון לאקאל 100, שיקאגא, האט פ-שלאגען, אז די קאנאווענשאן זאל א טעלעגראמע צו פיליפ דיוויז, א בער פון דער יוניאן אין שיקאגא, ו-האט זיך געאפפערט אין דעם פ-דעם סטרייט דארטען, אין 1924, פארשיקט געווארען אויף 90 ט-דזשייל פאר זיין סטרייט טעמ-איצט ויצט ער שוין די דריטע ווא-דזשייל, וואו ער געפינט זיך אין טאל, ווייל ער איז קראנק און מע-איהם גיט פריילאזען. די קאנאו-האט איינשטימיג באשלאסען צו ש-טעלעגראמע פון אויפמונטערונג א ערקענונג צו בר. פיליפ דיוויז. נאך א פארשלאג פון שוועסטער מאן, צו באדאנקען דזשאן פיטעס און אנדערע פיהרער פון דער שיק-י-שלוס איין זיין 10)

דער מאגען ?

עקם - לאקם !

טרייד יוניאניזם און עספעראנטא

פון דר. הערמאן פראנק.

פארזוכען צו שאפן זיינען שוין געמאכט געווען מאל פאר די לעצטע 50 יאר שטענדיג געהאט ערפאנדן קליינע קרייזען. עס יאָהר 25 צוריק האָט אָנגעפֿען אַ גרויסע באַוועגונג אַ סטליכער שפּראַך „עספּע“ וועלכער דער מחבר איז געווען אויפגעקומען און מאַניסט (מענשען-פּריינד) זאָממענאַף (געבוירענע) סטאַק, 1859, געשטאָרבֿענע 1917. פֿון זײַן פּריערע האָט זיך דר. זאַמענהאַף מיט דעם געדאַנק צו שאַפֿן ליכע שפּראַך אַלס אַ מיטל אײַנציען אַלע מענשען-קײַנ פּרינציפּלע. אײַ זײַן פּאַרשלאָס פאַרעפּענטלעכע וועלט, האָט ער שוין געהאַט אַלע אײַגענע דער און אויך אײַבערזעצונגען ווערן פֿון דער וועלט זײַן נאָכפֿעלע פֿערזענליכקײַט בײַגעטראָגען דערצו, אַז וואָס באַדייט האָפּפֿונג, זאָ טרייבען פֿון פֿעלד אַלע רענטען און געווינען צו זענטער באַנייטערטע אַלע ווינקלען פֿון דער וועלט.

כע טרייד-פּערזאָנלעכע און אין אַן אַל-געמײנעם טרייד-יוניאָן אינטערנאַציאָנאַל — האָט באַשאַפֿען אַ נומער באַדען פֿאַר נאַהענטערע און פֿריינדליכערע באַ-ציהונגען צווישען די יוניאָנס פֿון פֿאַר-שײַנע לענדער. מען האָט אויך באַלד פֿאַרשטאַנען, אַז נאָך דער אַרבייטער-קלאַס קען אָפּהײַטען דעם שלום אויף דער וועלט און נים דעהאַלזען צום אויס-ברוך פֿון אַ צווייטער וועלט-מלחמה. אַט די אַלע אומשטענדען האָבען געמוזט פֿירען צו אַ גינסטיגערער שטימונג פֿאַר דער באַלדיגער אײַנפֿיהרונג פֿון אַן אינ-טערנאַציאָנאַלער שפּראַך אין דער יו-ניאָן-באַוועגונג אַלס אַ מיטל צו פֿאַר-שטאַרקען די סאָלידאַריטעט און סײַד פּאַסיעס צווישען די אַרבייטער פֿון דער וועלט. די אַרבייטער-פֿיהרער זעהען אײַצט אײַן, אַז אָהן דעם וועט די אמת'ע פּעלסער-דערנענטערונג בלייבען בלויז אַ שטענדיגער חלום פֿון אומאַפּיסטען און אַ פּוסטע פּראָזע אין די פּאַפֿירענע פֿאַר-טײַ-פּאַרנאַמען.

די פּראַקטישע נויטונדרינקייט פֿון אַ נײַער וועלט-שפּראַך איז, אַלזאָ, אַ זאָך, וועלכע פֿאַדערט נים קײַן שום באַ-ווייזען און אַרנומענען. גענוג איז נאָך אָנצוואוייזען, אַז די ביזאָציטענע מעטאָדע פֿון די אינטערנאַציאָנאַלע אַרביי-טער אַרנאַציאָנאַלע איז צו באַנוצען זיך בײַ די קאָנווענשאָנס און פֿאַר די אינ-פּאַרמאַציאָנס-אַרנאַנען און רעפּאַרטס — מיט די אַלע דריי וויכטיגסטע שפּראַכען פֿאַר אַ מאל: ענגליש, דײַטש און פֿראַנ-צויזיש. אַזאָ סיסטעם איז נים נאָך אומפּראַקטיש, נאָך אויך נאָנץ אומעקאָ-נאָמיש. די קלענערע פּעלסער פֿיהלען זיך אָבער שטאַרק באלוידיגט, וואָס זײַ-ערע שפּראַכען ווערען נים אנערקענט, און אַנב געפֿינט מען נאָרניס אַזוי אָפּט אַרבייטער-טוער אין די עטליכע און צוואַנציג אייראָפּעאישע לענדער, וואָס זאָלען גוט פאַרשטעהן אײַנע פֿון די דריי אַזוי גערופּענע וועלט-שפּראַכען. דער אינטערנאַציאָנאַלער לייבאַר אָפּיס אין זשענעווע דרוקט זײַנע פּובליקאַטיאָנס אין 5-6 שפּראַכען, און זײַנע קאָמאַלאַנס און מאַכענע בולעטענס ווערען אַרויסגע-געבען אין דרייסיג פאַרשידענע שפּראַ-כען. ווי דער דירעקטאָר פֿון דעם אינ-טערנאַציאָנאַלען לייבאַר אָפּיס האָט אַנר-מעלט ערקלערט, שטײַנען די שוועריג-קײַטען בײַם אויפֿלייבען, באַאָרבייטען און פאַרעפּענטליכען די מאַטעריאַלען אין קוביק צו דער פאַרגרעסערונג פֿון דער צאָל שפּראַכען, מיט וועלכע מען האָט צו טאָן. דאָס מײַנט, אויב די צאָל שפּראַכען וועט ווערען דריי מאל גרע-סער, וועלען זיך די שוועריגקײַטען פֿאַר-מעהרען 27 מאל. מען ערשט שוין נים וועגען דעם, אַז בײַ יעדער אײַבערזעצונג איז קײַנמאַל נים מעגליך גענוי און פּאַקאַם אײַבערזעצונגען די אמת'ע באַ-דײַטונג פֿון דעם אָדער יענעם באַגריף אין דער אַריגינאַל-שפּראַך.

מיר זעהען, אַלזאָ, אַז די פּראָזע שטעהט שוין נים, ווי פֿריהער, אין דער געשטאַלט פֿון אַ מעאָרעטישען פֿרינציפּ, נאָך אַלס אַ דרינגענדע און דײַטלאַכע פאַדערונג פֿון מאַמענט. עס האַנדעלט זיך שוין מעהר נים וועגען דעם, צי מען דאַרף אַ נײַטראַלע פאַרמיטלונגס-שפּראַך, נאָך שטום — וועלכע איד די פּאַסינסטע שפּראַך פֿאַר דעם דאָזיגען צוועק. געוויס קען נאָך קײַן רייד נים זײַן, אַז ענגליש אָדער פֿראַנצויזיש זאָ-לען ערקלערט ווערען פֿאַר אַזאָ אַזוועלט-ליכע שפּראַך, ווי עס טוען די ריפּלאַמאַ-טען און שטאַטסלייט. דאָס שטעהט נים אין אײַנקלאַנג מיט דער פאַדערונג פֿון קולטורעלער גלייכבאַרעכטיגונג פֿון אַלע פּעלסער, אויף וועלכער די גאַנצע אַרבייטער-באַוועגונג בײַט זיך. אַנב, איז קײַן אײַנציגע פֿון די עקזיסטירענדע שפּראַכען נאָרניס פּאַסיג צו דינען, ווי געהעריג, אין דעם אינטערנאַציאָנאַלען פאַרשטאַנד, צוליב די אײַגענאַרטיגע און קאַפּריזעזע רולס פֿון די גרעמערס און אויסשפּראַכען, קען נים ענגליש און נים דײַטש און נים וועלכע ס'איז אַנדערע שפּראַך זײַן לײַכט צונענגליך פֿאַר די מענשען פֿון אַנדערע לענדער און שפּראַ-כען. עס איז, אַלזאָ, קײַן אַנדער מי-טל נײַטש, ווי צו שאַפֿען אַ נײַע שפּראַך מיט אַן אײַנפאַכען גרעמער, וועלכע זאָל זײַן צונענגליך פֿאַר אַלע מענשען מיט געוועהליכע פּענהינקייטען. זי באַדאַרף נים שטרעבען אָפּצושאַפֿען די באַזונדער-רע שפּראַכען, וואָס קען משמעות קײַנ מאל נים געשעהן, נאָך אײַנפאַך געבען דער וועלט אַ קינסטליכען מיטל פֿון פּעלסער-דערנענטערונג און פאַרברידע-רונג אַ דאַנק אַן אײַנפאַכען געמײנזאַ-מער שפּראַך.

אין דער אייראָפּעאישער יוניאָן-באַ-וועגונג ציהט אין דעם אײַנציגען מאַ-מענט די פּראָזע פֿון אַן אינטערנאַציאָ-נאַלער שפּראַך אַ שטאַרקע אויפּמערק-זאַמקײַט. נים נאָך געפֿינט מען שוין אין די וויכטיגסטע יוניאָן-זשורנאַלען אין ענגלאַנד און אין דײַטשלאַנד אַר-טיקלען וועגען עספעראַנטאַ, וועלכע איז די אײַנציגע פֿון די אַזוי גערופּענע נײַ-טראַלע שפּראַכען, וואָס איז געוואָרען אַן ערפּאָל, נאָך אויך פּראַקטיש אין שוין פֿאַר דער לעצטער צײַט פֿיל אויפ-געטאָן געוואָרען אויף דעם דאָזיגען גע-בײַט. די ווייטערדיגע אַנטוויקלונג קען ברענגען זעהר גרויסע רעזולטאַטען פֿאַר דער אַלוועלטליכער אַרבייטער-באַוועגונג שוין אין דער נאַהענטסטער צוקונפֿט, און די אַמעריקאַנער אַרבייטער דאַרפֿען שטענען דער פּראָזע אויפּמערקזאַמקײַט אויך דאָ אין לאַנד, וואו עספעראַנטאַ איז ווייניגער פאַרשפּרייט, ווי אין אײַ-ראָפּאַ.

עס איז קלאָר, ווי דער טאָג, אַז קײַן ווירקליכע פאַרשטענדיגונג צווישען די פּעלסער בכלל און די אַרבייטער-מאַ-סען בפרט קען נים געמאַכט זײַן כלל-צו-עס וועט הערשען די אײַנציגע בבל-צו-מישעניש פֿון שפּראַכען. יעדע אינטער-נאַציאָנאַלע באַוועגונג מוז פאַרברייבען אַ רײַן-מעכאַנישע אַרנאַציאָנאַלע, אָנגע-פֿיהרט פֿון עטליכע פּערזאָנען, וועלכע האָבען די פּענהינקייטען און מעגליכקײַ-טען צו באַנוצען זיך מיט אײַנציגע שפּראַכען, אַזוי לאַנג, ווי די מאַסען קע-נען נים קומען אין לעבעדיגער באַריה-רונג און באַקענונג צווישען זיך דורך אַ געמײנזאַמע שפּראַך. די אַקטועלע ציאָנאַלע אַרבייטער-באַוועגונג האָט דאָ-ריבער די ערשטע געמוזט אײַנזעהן די פּראַקטישע און מאַראַלישע וויכטיגקײַט פֿון אַן אינטערנאַציאָנאַלער הילפּס-שפּראַך. שוין אויף דעם שטאַטנאַטער סאַציאַליסטישען קאָנגרעס פֿון 1907 האָט מען דײַע פּראָזע ערנסט אויפֿגע-נומען. אָבער נאָך אַ לאַנגער דעבאַטע אין באַשלאָסען געוואָרען, אַז די צײַט איז נאָך נים אינגאַנצען רײַף אויף אײַנצופֿיהרען אַ קינסטליכע וועלט-שפּראַך אין דער אַרבייטער-באַוועגונג.

נאָך דעם וועלט-קריג האָט זיך די לאַנגע און די פּאַרנאַם פֿון דער אייראָ-פּעאישער אַרבייטער-באַוועגונג גרינדליך געבײַטען. די יוניאָנס און די אַרבייטער-אָרדינען האָבען באַקומען אַ פֿיל גרע-סערען אײַנפֿלוס אין דעם פּאָליטישען לעבען פֿון די לענדער, ווי עס איז פֿרי-ער געווען דער פּאַל. די אינטערנאַ-ציאָנאַלע דערנענטערונג פֿון די אַר-בײַטער-מאַסען דורך דער אַרבייטס-אַר-נאַנזאָציע בײַ דער ליג און נײַשאַנס און די פֿרייוויליגע פאַראײַניגונג פֿון די נאַציאָנאַלע יוניאָנס אין די אַלוועלטלי-

פּטיידזש איז געווען ווי אײַנזעטונקט. באַמט דערפֿרעהער איז אויך געווען די גרויסע האַרציגע אַוואַציע, וואָס פּרעזי-דענט זינגמאַן האָט געקראָנען, ווען ווײַס-פּרעזידענט רייזבערג האָט איהם אײַבער-געבען דעם האַמער צו פֿיהרען די קאָנווענ-שאַן אין אַלע איהרע ווייטערע ויצונגען. די אַוואַציע האָט אָנגעהאַלטען אַ שעהנע פּאַר מינוט, און קײַן מיסטאָן האָט איהר נישט קאָליר געמאַכט, ווי מען האָט עס גע-קאָנט ערוואַרטען פֿון מאַנכע פּאַנאַטישע „לינקע“.

און דאָרום גיבען מיר זיי פולען קרע-דיט. אָבער פֿון דער אַנדערער זײַט מוזען מיר זיי טאָרלען פֿאַר אַ פּאַר אַנדערע אומ-איבערגעלעגטע האַנדלונגען. אַנשטאַט צו קומען צו דער קאָנווענשאַן גלייך מיט אַלע דעלעגאַטען אין דער באַשטימטער צײַט, האָבען זיי געהאַלטען פֿאַר נײַטיג אַלע אַנ-צוקומען, ווען דער טשערמאַן האָט שוין געעפֿענט די קאָנווענשאַן, מיט אַ גאַנצער דעמאָנסטראַציע, אַזוי ווי זיי וואָלטען גע-ווען עפּעס אַ פרעמדער טייל פֿון דער קאָנ-ווענשאַן.

ווי קינדיש דאָס איז, ווי נים אינטעלי-גענט עס איז פֿון זײַער זײַט אַרייַנצוקומען צו דער ערעפּענונג מיט טראַנספּאָרטען: „מיר פֿאַדערען פּראָפּאַרציאָנעלע רעפּרע-זענטאַטישאַן“! פֿון וועמען פֿאַדערען זיי? ווער איז עס זײַער רעגירונג, וועלכע זאָל זיי דאָס באַווייליגען דעם דאָזיגען גע-שאַנק? און באַטראַכטען זיי דען זיך, אַלס אײַמיענע אונטערטאַנען?

קײַן וואַנדער נים, דאָס זײַער גאַנ-צער אויפֿטו, וואָס איז געווען אַזוי קינ-דעריש, אַזוי לעכערליך, האָט נים אַרויס-גערופּען דעם פֿון זיי אַזוי שטאַרק-גע-וואונשענעם עפּעקט. מיר ווילען האָפּען, אַז דאָס וועט פֿאַר זיי און פֿאַר אַלע אַנ-דערע דעלעגאַטען זײַן אַ לעסאָן, אַז פֿייער-ווערק-פֿילערייען וועלען אויף דער קאָנ-ווענשאַן נאָך וועניג וואָס גליבן האָבען. מיר ווילען האָפּען, אַז אַלע דעלעגאַטען וועלען פאַרשטעהן, אַז זיי האָבען פֿון קײַ-נעם גאָרניט צו פאַדערען. אַז אַלעס, וואָס זיי נאָך אַליין ווילען, קענען זיי באַשלי-כען. זיי מוזען נאָך אײַבערצײגען די מאַ-יאַריטעט פֿון דער קאָנווענשאַן אין דער פאַרגונגסטיגקײַט, אין דער פּראַקטישקײַט פֿון זײַערע פּאַדערונ-גען.

מיר ווילען האָפּען, אַז די ערעפּענונג פֿון דער קאָנווענשאַן איז אַן אָנפאַנג פֿון אַ קאָנווענשאַן, וועלכע וועט זיך אָפּגעבען ערנסט מיט איהר אַרבייט און זועט אויס-מײַדען אַלערליי ספּעקטאַקעלס, און נאָך אַזוי וועט די קאָנווענשאַן ברענגען די גע-ווינטע און נויטיגע רעזולטאַטען.

ניט קיין זונען

(פראנמענט)
פון ב. צ. בורשטאק.

ניט קיין זונען שיינען דאָרט:
ס'איז די שאַרף פֿון שווערדען,
וועלכע טראָגען מיט זיך טײַט
איבער ווייטע ערדען.

ניט קיין טײַכען פליסען דאָרט
דאָס איז מענשענ'ס טרעהרען,
וועלכע ברענגען מיט אַ גרום
פֿון אַ לעבען שווערען.

ניט קיין סנאַפּעס זעהט מען דאָרט
אויף די גרינע פעלדער
טײַטע מענשען פיל צוזעהם-
לינען צווישען וועלדער.

ניט אויף לעבען בעט מען דאָרט
שטאַרבֿען וויל מען בעסער-
וויל דער פֿיין פֿון לעבען איז
פֿון דעם טײַט נאָך גרעסער.

ניט קיין לידער זינג איך דאָ
קײַט פֿון איך ברומען.
נאָך אַ לעבען וואָס פאַרביי
און וועט מעהר נים קומען.

פיל האט אויך בייגעטראגען
דעם סוב'דיגער שטימונג דער פון
ער סימפאניע ארקעסטער און א
וואלד בלומען און נאכדעם

קורצע שמועסען

צווישן דעם רעדאקטאר
און די לעזער

ג. — אונזערע און פיל בעסער
געטוישטע היימישע בילדלעך קען מען
געפונען אין די ווערס פון די עלטערע איי-
דישע שרייבער, פון די צווייגורופענע קלאס-
סיקער, אין נאך א הייבער צאל. חלילה,
זייער זיכער, אז איהר האט זיין חלילה,
ניט איבערגעשריבען, און זיי זיינען אין א
געוויסער חינוכט ניט אומאינטערעסאנט.
אבער מיר גלויבען ניט, אז פאר די לעזער
פון דער „גערעכטיגקייט“ זאלען זיי זיין
פון גרויסע אינטערעס. מיר וועלען דער-
פאר ניט קענען זיך באנוצען מיט זיי.
מיר שיקען אייך צוריק דעם מאנסקריפט,
פיליכט קענט איהר עס אנדערשוואו לא-
זען דרוקען.

ל. — דאס זעלביג ווי ג. — מיר גיי-
נען זיכער מיט אייך אין דער פולסטער
איינפארשטענדניס. איהר וועט געפינען
אין יעדע נומער „גערעכטיגקייט“ פאר
די לעצטע פאר יאהר, ניט פאר דאס די
לעצטע פאר דרייסיג, דיוועלביגע געדאנ-
קען. אבער, עס מוז צוגעגעבען ווערען, אז
אויף א גאנצן הייבער צאל קלאמאטשער
און דרעסאמאכער האבען זיי ניט געמאכט
דעם געוויינטלעכן איינדרוק. ווען יא, —
וואלט ניט מעגליך געווען די גאנצע
מהומה, וואס האט אזוי שטארק אויפגע-
טרייסעלט די יוניאן. אבער עס איז איצט
נאך צו פריה, צו קומען צו זיי מיט דעם
פונקט „איי טאלד יו סא“. זיי זיינען נאך
צופיל פארלירט פון זייער זאגנאנטען
זיג, אז זיי זאלען קענען צוגעבען, ווי
נאריש, ווי אומבארעכענט זיי האבען גע-
האנדעלט. דאס מוז מען איבערלאזען דער
ציט, וועלכע וועט עפענען זייערע אויגען,
און דאן וועלען זיי אליין אנהויבען שריי-
ען, דאן וועט אויך קומען די מפהל פון די
דעמאנאנצן, וואס האבען זיי פארפיהרט
צו זייערע אמת-פארעכערשיי האנדלונג
גען. מיר ווילען אויך ניט פארעפענטליך
כען אייער בריף, אום ניט צו געבען די
דעמאנאנצן א פתחוןפה, אז מען לאזט
זיי ניט טאן די נויטיגע ארבייט, וואס
זאל מאכען א סוף צו דעם הערשענדיגן
כאס.

מ. — עס האט אונז ווער געפרעהט
צו הערען פון אייך, אז איהר זיינט ענד-
ליך אָנגעקומען בשלום אין פאלעסטינא,
און דאס איהר געפינט זיך אין תל־אביב,
און דאס איהר קלייבט זיך צו שרייבען
אינטערעסאנטע זאכען פון דער נייער און
באנייטער פאלעסטינא. עס איז אמת,
דאס פערזענליך וועלען אונזער באציהונג
גען מוזען אָפגעברענגען ווערען, ווייל מיר
פארלאזען די „גערעכטיגקייט“ נאך אין
ניכען, אבער מיר זיינען זיכער, דאס, ווער
עס זאל ניט פארנעהמען אונזער פלאץ,
אויב ער פארשטעהט זיך נאך אויף עפעס
רעכטס, וועט גערן זיך באנוצען מיט
איינער מיטארבייטערשאפט. פאר דער
ציט, וואס איהר האט ניט צוגעשיקט
איינער „נאטיצען“ פון א „זשורנאליסט“,
האט בלויז איינער זיך נאכגעפרעגט, ווא-
רום איהר שרייבט ניט מעהר, אבער דער-
פון קען מען זיך און מען טאר ניט דריי-
גען, אז די לעזער פון דער „גערעכטיג-
קייט“ האבען ניט הנאה געהאט פון איי-
ער „נאטיצען“. מעהר ניט, אונזערע לע-
זער האלטען ניט פון ארויס ווייזען
זייער אינטערעס און זייערע געפיהלען,
וואס זיי האבען צו א שרייבער. עס איז
געוויס א חסרון, אבער עס איז פארפאלען.
נאך, ווי עס זאל ניט זיין די זאך מיט די
לעזער, אונז האט איהר געפעהלט, און מיר
ווילען האפען, דאס אויך אויף ווייטער
וועט איהר פארטועצען אייער מיטארביי-
טערשאפט אין דער „גערעכטיגקייט“.

ה. — ער ער נ. — א גרויסען
דאנק אייך פאר די צוגעשיקטע צוויי מי-
קעס צו דעם „זשיטלאוויס" יובילעאום
לעצטען שבת. איהר האט אָבער על פי
טעות אונז צוגעשיקט צוויי מאל טיקעטס,
אויף אונזער היימ-דארעס און אויף דעם
אדרעס פון דעם אָפּיס. און פאר די צוויי
טיקעטס שיקט צו א ביל, צום אָפּיס פון
דער אינטערנעשטאנל. ווען ניט די אָפּיס
קומענער קאנווענשאנל וואלט דער אָפּיס
פון דער אינטערנעשטאנל געווען זיכער
נאנט שטארק פארטראקטען. אונזער ווע-
אומשטענדען איז עס געווען אונזער ווע-
ניגקייט און איינער פון אונזער ווייט-
פערזענלעכע וואס האבען פארטראקטען
די אינטערנעשטאנל אויף דער וועג גע-
לונגענער פיערונג פון דר. זשיטלאווי-
ס'ס יובילעאום.

פ. — און פילע אנדערע
פאר אונז אליין איז דער באקאנטע געווען
א סורפרייז. ערשט מיט א פאר טעג פאר
דעם, ווי ער האט שטאנענדיגען, האבען
מיר זיך דערוואוסט וועגען דעם. דער
באקאנט איז ניט געמיינט געווען צו זיין
א גרויסע עפענטליכע „אפעיר“, נאך אן
אויסדריק פון אנערקענונג פון א גאנצן
געגען קרייז פון די מיט וועלכע מיר זיי
געשטאנען פאר די לעצטע 7 יאהר.

אין די נאָהענטסטע פארענטליכע איהר
דארפט זיך דארום ניט פיהלען באליי-
דיג, וואס איהר זיינט ניט געווען צוויי-
שען די געסט. עס האט אנדערש ניט גע-
קענט זיין. מיר שצען אָבער דעם גע-
פיהל, וואס מאכט אייך אויסדרוקען איי-
ער פראטעסט, ווי אויך אייערע גוטע וויי-
שע אין אונזער ווייטערען לעבען.

מ. — דאס זעלביג ווי ג. — איהר מאכט
א טעות, ווען איהר, ווי פילע אנדערע,
דענקט, אז מיר האבען גרויסע געמאכט
פילע „גארנישטען“ מיט אונזערע ענט-
פערס אין די „שמועסען“, אָפגעבענדיג
פאר זייערע ברויאלאך אזא הייבער פלאץ.
ערשטענס, באטראכטען מיר ניט קיי-
נעם, וואס שרייבט צו אונז, מען ער זיין
ווי גראב צו אונז, פאר א גארנישט. פילע
מאל האבען מיר מעהר רעספעקט צו דעם,
וואס זידעלט אונז, ווי צו די, וועלכע זיי-
נען אין, גאנצען גלייכגילטיג. וואריס
עס איז קלאר, אז די, וועלכע ווילען אונז
וועה טאן, באליידיגען, טוט זיי אליין
עפעס וועה. זיי האבען געוויסע באציהונג
גען צו דער יוניאן, און דאס אליין איז
אין אונזערע אויגען פון גאנצן גרויסער בא-
דייטונג. דערפאר באטראכטען מיר ניט
קיינעם פון די וועלכע שרייבען צו אונז
פאר „גארנישטען“. צווייטענס, האט
איהר פארפעהלט צו פארשטעהן דעם ציל
פון אונזערע „שמועסען“. און דער ציל
איז און איז געווען אויסצולערען אונ-
זערע אלע לעזער און מעכעמאכען איבער
אלערליי פראגען, וואס קענען פארקומען,
און וועלכע קענען ניט זעהר גוט באהאנד-
לעט ווערען עדיטאריעל. אויב אימייער
פון די, וועמען מיר האבען געענטפערט
גאנצן לאנג און קלאר, האט דערפון גע-
דרונגען, אז ער האט מסתמא מיר גע-
שטעלט אונזערע פראגען, וועלכע מיר הא-
בען ניט געקענט פארענטפערען אין צוויי
שורות, און האט דערפאר געקראגען „איי
סוועלד הער“, ווי מען זאגט עס אין ענג-
ליש, איז ער פשוט א ביסעלע נאריש. גע-
מיינט האבען מיר ניט איהם פערזענליך,
נאך אונזער ברייטע לעזערשאפט, און דער
פאקט איז, דאס געדארט די שמועסען זיי-
נען געלייענט געווארען מעהר גערן, ווי
פילעס אנדערעס אין דער צייטונג. פאלג-
ליך זיינען מיר זיך משער, אז דער עולם
האט אויך פון זיי עפעס געלערנט. מיר
האבען אויסגעוועזען צו זיין „קורצן און
שארף“ אין אונזערע ענטפערס, ווייל מיר
האבען געוואלט, אז אלע זאלען אונז פאר-
שטעהן, און ניט געזעהלעטע שטארקע קע-
אין אונזער מעכעמאכען, אמת, מיר הא-
בען זיך מיט אונזערע ענטפערס געמאכט
פילע, פילע שונאים. אָבער דאס קומעט
אונז אס וועגניגסטען. מיר האבען אין אונ-
זער גאנצען לעבען קיינמאל ניט געטראכט
וועגען קויפן זיך פריינד אויף דעם חשבון
פון אונזער געוויסען און איבערצייגונגען.
מיר האבען געהאט מעהר שונאים, ווי
פריינד, ווען מיר האבען רעדאגירט די
„פ. א. ש.“, דעם לאנדאנער „ארבייטער-
פריינד“, און אין אונזער גאנצער געזעל-
שאפטליכער טעטיגקייט האבען מיר קיינ-
מאל ניט געטראכט וועגען דעם, וואס די
אנדערע, און אפילו די נאָהענטסטע ווע-
לען זאגען, נאך וואס מיר האבען געהאל-
טען פאר ריכטיג. איהר וועט זיך דער-
מאנען אן דער צייט, ווען די באַלשעוויס-
טישע כוואליע האט זיך דא א גאס געטאן
אויף דער אידישער גאס. מיר זיינען דאן
געשטאנען בוכשטעבליך אליין, און די
בעסטע פריינד האבען זיך אָפגעקערט פון
אונז. אָבער דאס האט ניט אויף דאס
מינערסטע אונז אָפגעשראקען און בא-
איינפלוסט אונזער שטעלונג בנוגע צו דער
דאזיגער באַלשעוויסטישער עפידעמיע.

און אזוי אין הונדערטע אנדערע פעלע.
יא, מיר באזיצען די פעהיגקייט צו מאכען
זיך שונאים. אָבער, לייך ווי עס מוט
אונז, ווייל אויך מיר וואלטען געוואונשען
צו האבען מעהר פריינד ווי שונאים, קע-
נען מיר זיך ניט העלפען. אזוי און ניט
אנדערש זיינען מיר געבויט. און מיר
פארלאנגען דארום ניט פון קיינעם קיין
מינערסטען קרעדיט פאר דעם.

ס. — ניט צוליב אונזער כבוד,
נאך צוליב אייער כבוד, וועלען מיר ניט
פארעפענטליכען אייער ברויטעל. ער איז
דאך אזוי איינגעליש א טעות פון דעם
זעצער טייטשט איהר אויס אלס „אבי-
זיכט צו טויטשווייזען אייך. ווי קען
דאס א מענטש א ברדעט, דענקען אזוי
קליינליך? וועגען דעם, וואס מיר האבען
אייך פאר 25 יאהר שלעכט געלערנט, קען
זיין, אז איהר זיינט אביסעל גערעכט. עס
איז אפשר אונזער שולד, וואס נאכדעם
ווי איהר זיינט געגאנגען אין אונזער חדר
גאנצע 25 יאהר, פארשטעהט איהר נאך
אזוי וועניג. דאס איז געוויס א סימן,
אז מיר זיינען א שלעכטער לעהרער.
אָבער דאך קענען מיר ניט געהען די
גאנצע שולד אויף זיך. דער פאקט איז,
אז אנדערע תלמידים האבען פיל מעהר
געלערנט, ווי איהר. קען דאך זיין, דעם
אביסעל איז עס אויך די שולד פון דעם
תלמיד, נאך כדי זיך ניט צו קריגען מיט
אייך, געהען מיר די גאנצע שולד אויף
זיך, און מיר ווילען האפען, אז דאס וועט
אייך פארלייכטערען אייער געמיט, און
נאך עפעס: עס איז ווייט גוט, דאס וועל-
כע צו זאגען, אז אונזער יוניאן באשטעהט
פון פארשידענע מענטשן מיט פארשידענע

אידעען, ווי צוטיילען זיי אין גאנצן בא-
שטימטע, באזונדערע קאטעגאריעס מיט
גאנצן באזונדערע באטראכטעניסס. אין
דעם ערשטען פאל קענט איהר ערווארטען,
אז די מענטשען, נאך א גרינדליכער דיס-
קוסיע, זאלען קענען דאך קומען צו אן
איינפארשטענדניס. אין דעם צווייטען
פאל איז עס איינפאר אונגענוגליך. די
באשטימטע קאטעגאריעס מיט אלע זיי-
ערע באזונדערע באטראכטעניסטישע
שטריכען, וועלען און מוזען בלייבען ווייט
און אָפגעוונדערט איינע פון די אנדערע.

ל. — ה. י. מ. א. — אין אייער בריף
אין דער „גערעכטיגקייט“ פון לעצטער
וואך באטאנט איהר שטארק דעם פאקט,
וואס מיר „פארליידען“ ניט קיין עולה גע-
נען די געזעצטע זעלבע ביונעס-איי-
דזשענטס. איהר ווידערהאלט דעם דאך
זיגען פארווארף אין אייער בריף עטליכע
מאל. קענטיג, אז דאס וואס מיר געהמען
אונטער אונזער שוין די געוועזענע ביו-
נעס-איידזשענטס, האלט איהר פאר א
גרויסער עולה פון אונזער זייט, און דער-
מיט ווילט איהר אונז דיסקרעדיטירען אין
די אויגען פון די לעזער פון דער „גערעכ-
טיגקייט“. וואס איז עס פאר א רעדאק-
טאר, וואס פארליידט ניט קיין עולה גע-
נען די געוועזענע ביונעס-איידזשענטס?
עס איז דערפון קלאר, אז וויבאלד א בא-
אמטער פארלאזט די יוניאן, איז זיין נאך
מען, זיין רעפוטאציע הפקר ביי אייך, און
איינער מען אויף איהם זאגען, וואס ער
וויל. אזוי פארשטעהט איהר, און דארום
מאכט איהר אונז דעם ביטערען פאר-
ווארף. מיר פארשטעהען די זאך אביסעל
אנדערש. מיר וועלען עס אייך באלד ער-
קלערען. אָבער קודם כל מוזען מיר אייך
זאגען, דאס מיר צווייפאלען שטארק, אויב
מיר קענען אירגענדר וועמען פון די געווע-
זענע ביונעס-איידזשענטס פערזענליך.
מיר געדענקען ניט, אז מיר זאלען האבען
ווען עקומען מיט זיי אין אירגענדר וועל-
כער נאָהענטער פערזענליכער באציהונג.
דערפאר קען קיינער ניט באהויפטען, אז
אין אונזער פארטיידיגען זיי איז דא איר-
גענד א פערזענליכער געפיהל. אויך קענט
איהר ניט זאגען, אז מיר פארטיידיגען
זיי צוליב זאגענדר א פערזענליכע איי-
טערעס. זיי זיינען דאך שוין געוועזענע
טו וואס קענען זיי אונז טאן גוטעס אָדער
שלעכטעס? פארוואס זישע האלטען מיר
דאך פאר אונזער פליכט ניט צו לאזען
וועמען עס איז פארלוימדען זיי? דער-
פאר, ליבער ברודער היימאן, ווייל אונז
איז זעלבס אן טייערע דערגאנגענע
פוטאציע פון דער יוניאן.

און אונז וואונדערט, ווארום איהר קענט
עס ניט פארשטעהן. מיר פרעגען אייך,
וואס קען איינער דענקען פון אונזער גאנ-
צער יוניאן, ווען די, וועלכע האבען גע-
דינט אין איהר הארען-לאנג און וועלכע
האבען איהר נארוואס אפגעהאנגען, ווייזען
זיך ארויס אויף מארגען אלס פשוטע
לומפען? מוז ער זיך אָנגעהמען, אז די
גאנצע יוניאן און איהר גאנצער באשאפ-
טענטום איז איין גרויסע לומפען-באנדר?
אייך, ווי עס ווייזט אויס, ארט ניט, וואס
איינער וועט דענקען פון דער יוניאן,
איז ביי אייך רעכט צו ערקלערען אלע,
אלע געוועזענע באשאפטע פאר די גרעסטע
שורקען און לומפען. דאס איז שוין גע-
ווארען ביי אייך אזא טאטע, זייט דעם
הייליגען קריג, וואס איהר האט אָנגע-
פיהרט געגען דער יוניאן, צו ערקלערען די
באשאפטע פון דער יוניאן אלס ברינדעלס,
אלס געגנטטערס און וואס ניט. און
איצט, כאטש די מלחמה איז שוין פאר-
אייבער, האלט איהר דאך אן די זעלבע
טאקטיק. מיר אָבער האבען געהאלטען די
טאקטיק אייערע פאר א פארברעכען דאן,
ווען דער קריג איז אָנגעגאנגען, און מיר
האלטען עס נאך פאר א גרעסערען פאר-
ברעכען איצט. איהר קענט וועגניגוואס
שאדען די געוועזענע ביונעס-איי-
דזשענטס. אָבער איהר האלט אין איין
אונטערמיטעווען די יוניאן. און אליין צו
ליב וואס, כדי זיך צו מאכען פאר דעם
גרויסען צדיק? איז דאס שעהן, איז דאס
די פיהרונג פון א מענטשען, וואס האט
באמת ליב זיין יוניאן? געוויס, ווען
מאכט קען די געוועזענע ביונעס-איי-
דזשענטס טוען דאס, וואס איז אוממעג-
לעכ, דאָרף עס זיי ניט פארשוויגען ווע-
רען. אָבער דאס האט איהר ניט געטאן.
איהר האט נאך געווארפען בלאָסע אויף
די ביונעס-איידזשענטס אין אלגעמיין,
און דאס באטראכטען מיר פאר א זעהר
פארזאכטונג-ווערעם האנדלונג ניט אזוי
בנוגע צו די „ביונעס-איידזשענטס“, ווייל
זי האט איהר דאך גארניט געשארט, נאך
בנוגע צו דער יוניאן. אָס דאס איז דער
אמת'ער מאטיוו פאר אונזער האנדלונג
בנוגע צו אייער גאנצער אטאקע אויף די
געוועזענע ביונעס-איידזשענטס. ווייטער.
איהר מאכט זיי צום פארווארף, וואס זיי
זיינען געווארען איינשורענס-אָגענטען,
און וואס זיי זיינען ניט געגאנגען אין
שטא ארבייטען. וועלל, צו ווערען אן איי-
שורענס-אָגענט, ווען איינער פארלירט זיין
שטעלע אין דער יוניאן, איז גארניט אזוי
געפיהרליך. מיר ווייסען, דאס וועט איהר
האט פארלאזען אייער דזשאב אין דער
יוניאן, זיינט איהר אויך ניט געגאנגען
צוריק אין שטא ארבייטען. און חלואי

און חלואי

וואלט איהר געווארען אן
אנענט, אַנשטאט וואס איהר
געהויבען די גרויסע מרידה
דזשאב, וואלט געווען אזוי וואו
און אזוי וואויל צו דער יוניאן
אייך זאגען, ברודער היימאן,
הען ניט מיט צוהאלטען אין געהן
שטא ארבייטען. מיר גלויבען
איהר אליין גלויבט אין דעם.
דאך נאך אין זינען געהאט די
קעמפערשישע „גארנישטען“, און
זעהר ניט שעהן. מיר באטרא-
איינשורענס אָגענט, דעם מא-
און אלע אונזערע ביונעסלייט
טער, און מיט יאהרען און יאהר
ווען מיר האבען געטרייט צו
געהימאשינען, האבען מיר
שטארקען פארווארף צו אונז
„ביונעסלייט“ אין א יוניאן,
דאָסוועלכע געטאן מיט די
אנענטען, וואס האבען מיט
מען געארבייט אין א געוויס
רעס קאמפאניע. מעהר נאך
אין אונזער אינטערנעשטאנל
פון סילעס-קלויזס, וועמעס
פיל גרעסער ווי פון די, ווע-
קלאוס. דערפאר איז עס ג-
ווען איהר מאכט די געוועזע-
איידישענטס צום פארווארף
זיינען ניט געגאנגען צוריק אין
בייטען און האבען זיך גענומען
דאס, לויט אונזער מינוט
דעמאנאנציע. זעהט איהר,
אָבער איינפארשטאנען מיט א
די ביונעס-איידישענטס זוכט
קאסטומערס צווישען די באַסע-
מען זיי האבען ערשט ניט
געהאט באציהונגען אלס אל-
טרעטער. דער פאקט, דאס
זוכען ביונעס רוקא ביי די בא-
כע האבען באדארפט נאך זיין
כעס אויף זיי, רעדט גענע-
ווארפט א שטארקען חשד
פריהערדיגע האנדלונגען, אל-
הער פאר די אַרבייטער, אָס
וואס דאָרף זיי געמאכט ווערע
ווארף; אָבער ניט דער
וואס זיי האבען זיך גענומען
שורענס-ביונעס. און דאס אל-
שלעכט גענוג, אז מען דאר-
אויסקלערען דעם בלבול, דאס
נען די באַסעס, ווי צו האט
דער יוניאן. די זאך לענט זיך
אויפ'ן שכל. וואריס, אויב
וויקליך די גאנצע צייט געווען
נשמות, האבען זיי זיך דא-
צו די באַסעס דאן, ווען זיי
נען אין דער יוניאן, און זיי
דאן אויסגעלערענט, ווי אָפּצו-
ניאן. מיר קענען אויך ניט
פאר וואס זאל דער באַס, צו
קומען נאך אן איינשורע-
איצט, ווען זיי קענען איהם
טאן, ניט ווייזען זיי דיר טי-
איהר לומפען! מיר זאגען
גאנצע מעשה וועגען די גע-
נעס-איידישענטס לייגט זיך
אויף אונזער שכל. און דער
מיר אייער באהויפטונג ווע-
געקאנט שענקען קיין צו שט-
קען איז זעהר, זעהר ניט
נאך איין קליינע פונקט וועל-
ריהרען אין אייער בריף. און
אלס עדות דובינסקי און שעהנ-
זאלען האבען זיך ערקלערט
איינפארשטאנען מיט אייער
מיר האבען נאכגעפרעגט זיך
סקי, און ער האט אונז געזא-
אנבאטרעפט דאס צוריקהער-
די ארבייטער אין שטא, און
געמוזט איינפארשטאנען זיין
ווייל, לויט דעם אַנרימענט, הא-
בייטער נאך קיין אנדער ברי-
האט. און נאך וועגען דעם
רעדט מיט אייך, וואס א
טרעפט די פראגע, ווי איהר
דעלט די גאנצע קיים אין דעם
נען דעם האט ער מיט אייך
ניט געדערט, און אייער שט-
אלס עדות איז אין גאנצען
סיגנט. עס איז דא איין
נאך פילעס, אויף וואס מיר
געקענט אָפשמעלען. אָבער זא-
אונזערעס איבערגעהן. נאך ב-
ווערמער וועגען אונזער ניט
קיין שטויבעלע אויף א גע-
ס א וס, א געוועזענער
דזשענט. דאס איז אן אמת.
ניט דעם סטאום, און מיר האבן
זער זייט ניט געשריבען קיין
וואָרט צו זיין פארטיידיגונג.
נאך דעלאט פארהעפנטליכען
געגען גען „פרייטייט“, וועלכע
נען אלס די פראפעיגאנדעל
פארלוימדערין פון אלע, וועלכע
נען איהרע לומפערען. און
נעלאט שטארק גלויבען, אז
דעם איצטיגען פאל האט זי פ-
אן אומשולדיגען מענטשען. עס
לייך צו באַמערקען, אז אין דעם
דער געוועזענער ביונעס
סטאום געווען וויקליך שולדיג

פ. נ. אקסעלראד

(צו זיין 75טען
געבורטסטאג)

פון ב. מיכאלעוויטש.

פשוטע בארימטע אקסעלראד
נעהערט צו די געזעהלטע לעבעדיגער
בליבענע רופישע סאציאליסטען פון דער
הערמאנישער עפאכע פון די 70ער יאהר
רען פון פאריזען יאהרנדרעט, פון יעדן
נער ראמאנטישער עפאכע, ווען א היי
פער רופישע אינטעליגענטען און איר
בייטער האבען צום ערשטען מאל ארויס
געווארפן אין פארשלאסענע רוסלאנד
אין רוסלאנד פון דעפאסאטיום און אימי
באשרענקטער ועלכסטערשטאט, די
פאחן פון דער סאציאלער רעוואלוציע,
די לאזונגען פון סאציאלער גלייכהייט
און מענישען פארברידערונג, פון יעדער
הערמאנישער עפאכע, ווען א קיינע
אומבאדייטענדיגע גרופע רעוואלוציאנער
רעוואלוציאליסטען האבען זיך געווארפן
אין אומגלייכען קאמף געגען דעם מעכ
טיגען צאר מיט זיינע כהנות ויטאנדאר
מען און האבען געמאכט אויפגעטרעטע
די גאנצע רויזע רופישע מלוכה.

פשוטע אקסעלראד נעהערט צו די
ערשטע און געזעהלטע פון יעדעם דור,
וועלכע האבען פארברידערט מיט דער
ווייטשאפטליכער אנטוויקלונג פון דעם
פרייזשפוערזשען רוסלאנד, מיט זיין
איבערגאנג צו סאציאליסטישע אידאאלן
פאליטישע פארמען די האפנונגען און פער
ספעקטיווען פון סאציאליסטישען בא
פרייאונטשאפט; וועלכע האבען היינט
טאג די אומגעזעהלטע גרויסע פויערדיק
דערזעהן דעם אינדוסטריעלען פארבריק
פראלעטאריע מיט זיין היסטארישער
מיסיע; וועלכע האבען, אנשטאט דעם
איינציגען, העלדערעוואלוציאנער ארויס
געדוקט די העלדישע רעוואלוציאנערע
קאמפען און האבען געשאפען די רופישע
סאציאליסטישע אקסעלראד.

דערזעהלען וועלכע דעם לעבען אין
קאמף פון פשוטע אקסעלראד הייסט
דערזעהלען וועלכע גאנצע 60 יאהר ריי
זיסען געראנגעל און הערמאנישע שלאכ
טען, וואס די רעוואלוציאנערע באווע
גונג אין רוסלאנד האט דורכגעשטאנען.
ווייל ס'איז נישטא קיין איין באדייטענע
ריינער פאלט אין דער געשיכטע פון דער
רעוואלוציאנערע באוועגונג אין רוס
לאנד פון די 70ער יאהרען אן, וועלכע
זאל נישט זיין דירעקט אדער אומדי
רעקט פארבונדען מיט אקסעלראד.

דערזעהלען וועלכע דער באדייטונג
פון אקסעלראד'ן פאר דער רוסלאנדיש
שער ארבייטערבאוועגונג, הייסט שריי
בען די געשיכטע פון דער דאזיגער בא
וועגונג פון ערשטען טאג און ווייל פאר
סעלראד איז פארקניפט און פארבונדען

דעם קליינעם אקסעלראד האט מען
נאר נישט געדארפט מיט גוואלד כא
פען. זיך פאסטער איז ערנעז פארפא
לען געווארען אין דער פרעמד און זיין
אריינעמוטער האט איהם נישט גע
קאנט אויסהאלטען, און דא האט קהל
צוגעזאגט איהם צו באקליידען, באשר
כען און געבען, "טעג" צו עסען, יעדע
טאג ביי אן אנדער באלעבאס. מיט
זיפצען און צווייגן איז די מוסער איינ
געגאנגען דערויף, אז איהר וואו, וועל
כער האט סיי ווי סיי נישט געלעדענט
אין קיין דער, זאל, "אפגעגעבען" ווערען
אין א גויאישער שטאלע.

אקסעלראד האט ביים לערנען אין
דער רופישער שול ארויסגעוויזען גרויס
סע פעהיגקייטען, אין די עטליכע שטאלע

ווער מיטכילים האבען איהם געהאלטען
אזוועקצופארהען, מיט דער ערלייבניש
פון שטאלאווער קהל, אין מאהילעוו, אין
אריינערשטען אין דער דאזיגער נייט
נאזיע. אקסעלראד האט געגעבען לעב
ציעס אין אייניגע גבירישע הייזער אין
האט דערפון פארדינט זיין היינט.
אבער אזוי ווי צו יעדער צייט, אין
די 60ער יאהרען, איז די "הימעלשע
השכלה" אריינגעדורנגען אייך אין מאה
הילעוו, און פיל אירישע בחורים און
מיינלאך וויינען געווארען געכאפט אין
דער מעשה, האט מען אין שטאדט איר
געהויבען צו מורמלען אויף אקסעלראד,
אז ער פיהרט טראם פון ווען די איר
שע קינדער, אז ער איז דער הויפט
שולדיגער אין דער גאנצער אפיאקורסות
צווישען דער יוגענד. אבער אזוי ווי
ער האט געלערענט אין גימנאזיע און
מען האט איהם גארנישט געקענט טאן,
האט מען באשלאסען, אז קיינער טאר
איהם נישט נעמען אויף קיין לעקציעס
און אז מען טאר איהם נישט אין א
אירישער שטיב אריינלאזען.

אקסעלראד האט פארלוירען יעדע
מעגליכקייט צו פארבלייבען אין מאה
לעוו, און ער האט זיך אזוועקגעלאזען צו
זיינעם א באקאנטען קרויסטליכען שיר
לער קיין ניעזשין. אבער ווי נאך, אין
שטאלאווער האט מען זיך דעוואוסט, אז
אקסעלראד איז ארויס פון גימנאזיע,
אין גלייך אוועק א פאפיר פון שטאלא
ווער קהל, אז מען זאל איהם נעמען פאר
א געלער. ער האט לאנג געמוזט זיך
אויסבאהאלטען אין ארומבאנדערען, ביז
וואס מען האט זיך איינגעגעבען צו
דיס צו קומען קיין מאהילעוו, אפגעבען
עקזאמען און אריינצוטראטען אין 6טען
קלאס גימנאזיע.

פון דעמאלט אן הויבט זיך אן די
פראפאגאנדע-ארבייט פון דעם יוגענ
נימנאזיסט אקסעלראד. ער איז נאך
קיין רעוואלוציאנער צו יעדער צייט
נישט געווען, ער האט זיך בלויז גע
שטעלט פאר א צוועק, ווי ער אליין
דערזעהלט, צו "איראפעאזירען" די
אידען, צוציהען זיי צו בילדונג און צו
וויילאזיע.

דאס איז געווען זיין ערשטע פרא
פאגאנדע-ארבייט. ער האט זיך געז
מען פאר איהר מיט הייז און ברען, ער
האט אזוועקגעשטעלט קרויזלאך, גע
זענעם לעקציעס, געגרינדעט ביבליאטעק
קען, ער האט זיך אריינגעמישט אין
קאמף צווישען די תסיסים און הסוה,
האט אנגעווייבען שרייבען קארעספאנד
דענציעס אין ארטיגע רופישע צייטונג
נען. פון האט געהאט פון איהם פיל

אויסצושטעלן, זיי האבען
נאך נישט געקענט טאן. ער
נעהאט צו שטארקע פארבינד
דער רופישער וועלט, און ער
האלטען ביים ענדזיגען די נייט
ערשטער שילעך.
צו די וועלכע אקסעל
פראפאגאנדירט צו יעדער
אויך געהערט דער באקאנטער
רעוואלוציאנער ליווער צוקער
ארבייט שפעטער אין א געה
קערי פון "נאראדניע וואל
שיקט אויף קאמאדנע און די
גענומען דאס לעבען).
אקסעלראד איז צו יעדער
דעם יאהר 1870, נישט געווע
וואלוציאנער. ער האט געג
די רופישע רעגירונג אליין
אינטערעסירט, אז אירען זאלע
רען, ווערען ציוויליזירט און
מענישען צוגלייך. ווי אלע
פון יעדער צייט, האט ער גע
די רעפארמען פון אלעקסאנד
2טען, און אז ער האט געה
געוויסער קאראקאזאן האט
אין דעם ליבעראלען קייזער,
איהם שטארק אויפגאבראכט.
אזעק אין שוהל און האט צו
אלע אירען געדאנקט נאך
וואס ער האט מציל געווען
פון אומגליק.

אבער עס פאלט צו איהם
אריין לאסאל'ס טאגבוך און
איבערקערעניש אין זיין גאנצע
אנשיואונג. ווי ער אליין
האט ער דעמאלט דאס וואס
לעסאריע" נישט באגריפען
ריכטיגען זין. ער האט פאר
דעם ווארט פארשטאנען אל
אומבארימליכע, די פאלקס
וועלכע ליידען פון די גבירים.
אויף איהם האט נאך
געמאכט א גרויסער רושם ד
לאסאל אליין איז געווען א
דער דאזיגער גע'רודס'טער
פאלטער, "אירישער אונטער
אזוי מיט'ג, אזוי דרויסט אר
טען געגען דעם פראקטוראד.
לוב דער הערליכער
טיוו", דערזעהלט אקסעלראד
צופיהרען אויף דער וועלט
אריינסטע און אונטערדריקסטע
גלייכהייט און ברידערליכקייט,
בלאס פאר מיר און אזוי קל
געזעהן די אידען-פראגע. מי
פריידיגען פון פערמען שטאנד
(מע) האב איך זיך געוואלט,
פון זיך אליין געלויבט ווערען
פראגע, און איך האב באשול
צוגעבען אלע מיינע כחות דע
צו באפרייען אלע אריינע און
פון רוסלאנד".
און דעם דאזיגען באשלוס
סעלראד בשלמות דורכגעפיר
לעבען.

(סוף קומט)

זאגט — צו זיין פארנימטאג
די אנדערע, און נישט שפאלטען
לאך, נישט קריגען זיך איבער
טען און זיך נעהמען קעמפען
וויירליך גרויסע זאכען."

"ווען איך וואלט געהאט
היינט צו באפרייען די מענט
דער פלאג פון וויירזששקלאפען
איך עס נישט געטאן. ווייל, ווען
עס געטאן, וואלט איהר עס ג
שעצט. איהר וואלט אין א קור
וויירען פארזיכען אין שטאלע
איינציגער ווען צו ווערען פריי
קעמפען פאר דעם. און אויב אי
דעם פריי, וואס איהר האט דע
צאחלט, וועט איהר עס דאן ווי
שעצען."

"אין אירענער וועלכען באש
איהר האט ברעח אנגענומען
קאנווענשאן, האלט אימער אין
געדאנק: "ווי וועט דאס בארי
אריינערשלאס. אויב דאס
גוט פאר אייער קלאס, איז עס
אבער דאס וועט נאך זיין גוט
אום איהר זאלט קענען זעהן, ווי
אין דער צייטונג, דאן איז עס
דער אריינערשלאס פון דע
פאסט אויף אויף אייך. זיי וואר
עטוואס א ווייזע צו נען
דעווארטען פון אייך צו נעהן
נישט אויף צוריק. זיי האפען,
וועט זיין פראקטיש, נישט אומבא

און אס נאט אייך א פאר ווי
פרעזידענט זינגמאנ'ס רעדע. ו
דעלעגאטען וועלען טאן זעהן גוט
האלטען אין זיינע ביי אלע ווע
טען. א קאנווענשאן-פון-אן
ארגאניזאציע ווערט נישט איי
בלויז כדי די דעלעגאטען זאלען
ציעל צוזאמענברענגען. קאנווענ
נען געווען, אום צו באטראכט
דע פראבלעמען, וועלכע האבען
פיל דעם לעבען און וואוילקיי
זעלען אויף זיין גאנצ

קורץ און שארף

פון פ. נ.

מען האט מיר געבעטען צו זאגען
נביאות איבער דעם אויסגאנג פון דער
קאנווענשאן. אבער לייזער איז עס איבער
מינע נביאישע כוחות. שווער עפעס צו
זאגען באשטימטעס וועגען א זאך, וואס
איז נאך אזוי רוי, אזוי יונג אפער ווע
לען די געקסטע פאר טעג מאכען מעגליך
פאר מיר צו זעהן די זאך אביסעל קלארער.
איך וועל דאן געוויס נישט צוריקהאלטען
זיך מיט מין מיינונג. נאך אמת, דאן
וועט זי גאנץ איבערזיין זיין. ווייל דאן
וועט יעדער איינער וויסען מעהר אדער
וועניגער באשטימט די ריכטונג, אין וועל
כער די קאנווענשאן וועט געהן, אדער
ריכטיגער אפער, געמיינע ווערען.

און עס קען זיין, אז עס איז געדאנע
גוט, וואס צוליב אלערליי צופעלע האט
זיך די קאנווענשאן נישט געקאנט אזוי גע
אנפאנגען. דער דעפארט פון דעם ג. ע.
ב. איז ערשט היינט, דינסטאג, פארטיילט
געווארען צווישען די דעלעגאטען. און עס
וואלט געווען זעהר רעזאנס, אז די מעהר
סאט דעלעגאטען, וועלכע זיינען נאך נישט
געקומען מיט פארטייגע און אפגעפערסטע
מיינונגען, זאלען דעם דעפארט פריהער
איבערלייגען, און איבערלייגען מיט
קאם. אויף אזעלכע דאזיגן און קען דער
דעפארט האבען א הייליגסטע ווירקונג.

עס איז וויירליך א שווארץ וואס דער
אונגענומען לינקער פליגל וואלט זיך
נאך אפגענומען פון דעם רעכטען, און
זיי קומען זעהר וועניג צוזאמען צווישען
זיך נאך די קאנווענשאן זינגען. מער
לייז, אז געדאנע די נישטאפטיגע צווער
מעגליכקייטען נאך די קאנווענשאן-זינג
גען וואלטען פיל אייגענשאפט צו א בער
סערער פארשטענדונג. אבער, ווי עס

זעהט אויס, האבען די לינקע קארפער-קעפ
פאר דעם מורא, און זיי האבען באשלאג
סען, דאס זייערע נאכפאלגער זאלען
חלילה נישט קומען אין די ד' אמות פון די
שטעקליכע רעכטע.
מארגען, מיטוואך, ערווארטעט מען,
וועט זיין אן ענטשיידענדע טאג אין דער
קאנווענשאן. עס האנדעלט זיך אום די
אברזשעקשאנס פון ביידע זייטען געגען
פארשידענע דעלעגאטען און זאגאר גאנצע
דעלעגאציעס. די קערענשטעלס קאמיטע
האט באשלאסען צו ערקלערען פאר באר
רעכטיגט אלע דעלעגאטען און דעלעגא
ציעס צו זייערע פלעצער. וואס אנבא
טרעפט די פארשידענע אברזשעקשאנס,
האט די קערענשטעלס קאמיטע דאס אי
בערענלאזען צו דער ענטשיידונג פון דער
אפילע קאמיטע פון דער קאנווענשאן. ווי
לען אבער די לינקע דערצו נישט איינשטי
מען. זיי זאגען, אז זיי ווילען נישט אנער
קענען קיין אפילעקאמיטע און זיי וועלען
זיך צו אזעלכער נישט ווערען. מיינען זיי
דערמיט, אז אויב די קאנווענשאן וועט
דאך באשליסען, אז די אפילעקאמיטע
האט די רזשיורסירטשאן איבער זייערע
קייסעס, וועלען זיי נישט פאלגען, און פאר
לאזען די קאנווענשאן? אדער זיי מיינען
נאך, ווי זייער שטייגער איז, אנצומאכען
טומעל, וואס זיי רופען מאכען פראפא
נאנדע פאר דער הייליגער זאך? דאס
איז א פראגע, אויף וועלכער דער מארגען
דינער טאג וועט מוזען געבען א גאנצ
שטיממען ענטפער. און פון דעם ענטפער
וועט פיל אפהענגען דער ווייטערער שיק
זאל פון דער קאנווענשאן.

איך בין געוויס נישט צופרידען, וואס
מין גוואה אין מקרים געווארען וועגען

לייז פאנע לערנען — זאגט ער נע

סדרת און שארף

שליש פון זייט 18

ארכיטעקט אין דער אינדוסטריע. און שר-
בייטער יוניאן אין א שטענדיגע קעמ-
פערע ארגאניזאציע. און דערפאר מוז
אן ארכיטעקטאנאמענטאן האנדלען נאך
ווענען פראבלעמען, וואס האבען דירעקט
צו טאן מיט דעם לעבען און שיקסאל פון
איהר מעכערשייט.

אויף דער איצטיגער קאנווענשאן
וועלען מיר מוזען זיך פארנעמען מיט דער
פראגע, ווי צו ארגאניזירען די פילע מיי-
זענטע אין אונזער אינדוסטריע, וועלכע
זיינען נאך נישט ארגאניזירט. מיר וועלען
מוזען זיך פארנעמען מיט דער פראגע ווע-
גען דער מאדעל פון דער ארכיטעקטא-
נאמענטאן פון אונזער ארגאניזאציע.

יע, עס איז געווען א וואונדערבאר-
אייגנרוקספולע ערפענונג, און די ארגא-
ניזאציע האט קאממע האט ווירקליך זעהר
גוט געטאן, וואס זי האט נישט איינגעלא-
דען אלערליי שטארקטיאממעס, וועלכע
וואלטען זיכער אריינגעבראכט א מיס-
קלאנג אין דער דאזיגער זעהר שעהנער
ארכיטעקטאנאמענטאן.

וואלען מיר די לעזער אנטשולדיגען,
וואס איך האב אפגעגעבען דעם נאמען
קאלום צו בלויז קאנווענשאן פראגע. די
קאנווענשאן פראגע זיינען, און דארפן
זיין, לויט מיינונג, פון דער גרעסטער
וויכטיגקייט און פון העכסטען אינטערעס
פאר די לעזער און לעזערס פון דער
נערעכטיגקייט.

מריד יוניאניזם און עספעראנטא

(שליש פון זייט 7)

ווענעווע נישט ארויס א בולעטין אין עס-
פעראנטא, וועלכער ווערט צושיקט אלע
צוויי מאנאטען אלס א בילאגע צום
אשראף, "עספעראנטא", דעם אפיציע-
לען ארגאן פון דעם אלגעמיינליכען עס-
פעראנטא-פארבאנד.

ווי דאס אלץ באווייזט אונז, האט
אין דער לעצטער צייט די עספעראנטא-
באוועגונג געמאכט א גוואלדיג גרויסען
פארשטייט אין דער ארכיטעקטאנאמענטא-
אין א פראקטיאסאציע, וועלכע די אגנע-
זעהענדיגע ענגלישע ארכיטעקטאנאמענטא-
פיהרער האבען מיט א קורצער צייט צו-
ריס ארויסגעלאזען, ווערט אגנעוויזען,
אז דער נאמען פון עספעראנטא צווישען
די ענגלישע ארכיטעקטאנאמענטא וועט פאר-
לייכערען זייער פארשטענדיגונג מיט
דעם פראקטיאסאציע פון אנדערע לענ-
דער. די מיליטאריסטען פון אלע לענ-
דער ארכיטעקטאנאמענטא אויפהער איבער
נייע נאמען און אנדערע מיוועלשע צו-
שטערונגס-מילען. די ארכיטעקטאנאמענטא
מוזען אנטשולדיגען אלע זייערע קרעפ-
טען צו פארשטארקען די פריינדשאפט
און דעם פארקער צווישען די פעלקער,
און דערצו העלפן מיט די עספעראנטא-
באוועגונג. דאס קען זיין איינע פון די
בעסטע גאראנטיען פון א דויערענדען
וועלט-פריידען.

אמעריקאנער דאלארס אין פ

אלע וואס האבען געשיקט געלט אויף יום-טוב צו זייערע
פוילען דורך דער

אינטערנעשאנאל יוניאן

האבען געקראגען אויסגעצאלט אין

אמעריקאנער דאלארס

אלע געלדער זיינען צוגעשטעלט געווארען צו יעדען אי

שנעל, פינקטליך און אין צ

מיר האבען שוין א סך רעסיטס, וועלכע מיר האבען ערהא-
אונטערשיפטען פון די קרובים, וועלכע האבען זייער געלט אפ-
אין דער צייט ווען די בחלה מיט די בענק אין פוילען איז
פולען גאנג. די רעסיטס צייגען דעם גאנצען מאנאט סעפט

אונזערע פארבינדונגען מיט די בענק אין יוראפ זיינען ד
זיכערסטע און די ראיעלסטע, ווייל זיי ווערען קאנטראלירט
קאפיטאל.

דורך אייער באנק קענט איהר שיקען געלט אהיים דורך
גראף און ראדיא אין אמעריקאנער דאלארס אין אלע וועלט
אין הויז אריין, צו די ביליגסטע פרייזען — נישט מעהר ווי עס
די עספעראנטא.

אינטערנעשאנאל יוניאן באנק

21סטע סטריט און 5טע עוועניו, ניו יארק

International Union Bank

21st STREET AT 5th AVENUE

די אידישע
(באראד הרש)

וועלט'ס אלע צווייטע-גע-
שעפט ווענע פארשפרייט
נומינעל פון שווייטערעס,
איינער פאר
נישט קיינע דעפאזיט איינער
ווי פיל און
אונזער דאס און נאך עס
שיינט דער קומט
פארן סענטי אויסער עס-
זאגן — ביז 1
CULTURAL SOCIETY, INC.
New York City

קיפט אויסשליסליך

קאלאמביא מהע

צוועטאשני טשא

וועהיים ליילי מהע

לערענע דעזיינ

איהר קענט פערדינען פון 50 ביז 200 דאלאר ווע-
נעהמט א קורס אין דער בעריהמסער

מיטשעל דעזיינינג סק

פון מענ'ס, פרויען, מיסעס און קינדער קליידער און לוידיס פא-
די מיטשעל סקוהל פאר דעזיינינג לערנען צו מאכען עסענס, גריידינג
פילטען קלאסעס, סוס, דרעסעס, פאר פאר נארמענס און מענ'ס קל-
געגרינדעט איבער 50 יאהר.

די סקול האט עררייכט
נייע אידעען, נייע סיסטעמען, בעסטע רעזולטאטען.
א קורס אין דער מיטשעל דעזיינינג סקול מיינט א באזונדע-
שעלע און גוטע ווייזשעס.
א גוטע פראפעסאן פאר מענער און פרויען, און עס
איז זעהר לייכט זיך אויסצולערנען.
באוונדערע לעסאנס וועט געגעבן ווערען אין אייער אייגענע
שפראך, און איהר וואלט אלעס פארשטען.
די באדינגונגען פארן אויסלערנען זיך זיינען זעהר לייכט.
מיר זיינען די עלטסטע פאמיליע קאמפאניע אין אמעריקא און
מיר פארשטייען פאמיליעס און שניידען אלערליי פעסעניגס.
מאן און אונזעם קלאסען.
ווענעסלאסען, מאנאט, מיטמאד און פרייטאג.
פרייע דעמאנסטראציען אין אונזער סקוהל.
קומט פערזענליך פאר פרייע אינפארמאציע.

מיטשעל דעזיינינג סקוהל

15 וועסט 37סטע סטריט, ניו יארק. טעלעפאן וויסקא

דארלעם באנק און קאמ

2118 צווייטע עוועניו קאר. 109סטע סטריט

פ. מ. פערדאר, פרעזידענט
פ. עקס מאנאקאס, טשערמאן און די באאד. באנק טראנס-
א. ה. הוכבאד, ווייס-פרעזידענט
פ. פערדאר, ווייס-פרעזידענט
ה. לאזארס, ווייס-פרעזידענט
אנאנסי דע פאאלא, קעשיר.
פיארילא ה. לא גווארדיא, לאזער פון באנק.

פאר אייער ווינטער וועקיישאן

קומט אין דער

לייק וויז הויז

303 פארעסט עווע, לייקוואד, א הויז מיט אלע אימפראווי-
ניז דזשירוז.
רעבעקא סיגווער און סערא
קיימען — אייגענטומער.
טעלעפאן: לייקוואד 287.

דר. א. בלומענטהאל

באוואוסטער דעמאנסט

האלט יעצט אן זיין פריוואט אפיס אין 69 צווייטע עווע, קאר. 4טע גאס.
טריטמענטס אין אלע צווייגען פון דעמאנסטרי.
יוניאן מיטגלידער זיינען ספעציעל איינגעלאדען. טעל. ארטשאד 9265

דער

ארכיטעקט רינג

אין דער גרעסטער און שטארקסטער ראדיקאלער
אידישער ארכיטעקט ארדען אויף דער וועלט.

פארמאגט — \$2,500,000.00

מיטגלידער — 83,000

ברענמשעס — 740

דער ארכ. רינג איז דער איינציגער אידי-
שער ארכיטעקט און דער איינציגער
שער ארדען, וואס האט אן אייגענעם מאניטאר-
יזם פאר זיינע קאנסאמפטיז מיטגלידער.

דער ארכ. רינג שטייט יד-
דעו וויכטיגע קעגנשטי-
שע און פאליטישע קעמפ.

דער ארכיטעקט רינג איז דער איינציגער אידי-
שער ארדען, וואס האט אן אייגענעם מאניטאר-
יזם פאר זיינע קאנסאמפטיז מיטגלידער.

מעמבערס ווערען אריינגענומען אין עלטער פון 18 ביז
45 יאהר.

אויב איהר זייט נאך נישט קיין מיטגליד, שליסט זיך גלייך אן!

נאך אויסקלעבען זיך ווערען:

THE WORKMEN'S CIRCLE

175 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ערעפערונג פון 18טער קאנווענשאן פון אונזער אינטערנעשאנאל

(שלום פון ווייז 4)
ארכיטעקט באוועגונג, פאר ווערן הילף אין
דער שיטאנא'ר יוניאן-ארבייט, איז אויך
אנגענומען געווארען.
א פארשלאג וואס האט ארויסגערופען
די גרעסטע באנייטערונג ביי אלע דעלעגאטן
נאמען, איז געווען, צו באנייען די
סטריקענדע קוהלען מאינעס אין ווער
גרויסע קאמף און אנערקענען ווער העל-
דישען ווערענען געגען די קוהלען-
מאנשאפטען. דער פארשלאג איז געמאכט
געווארען פון דעלעגאטן האכמאן, און איז
איינשטימיג אנגענומען געווארען.
דעלעגאט גרינבערג, פון לאקאל 91,
האט פארגעשלאגען, צו גראטולירען די
מאנשאפטען מיט איהר גרויסע זיג
אבער דער אינטערנעשאנאל סטילארינג
קאמפאני, וועלכע האט אנגעפיהרט זיין
פארבייטערען קאמף געגען דער יוניאן אין
ניו יארק און אין שיטאנא. דער פארשלאג
איז איינשטימיג אנגענומען געווארען.
נאך א פארשלאג, וואס איז אנגענו-
מען געווארען, איז געמאכט געווארען פון
דעלעגאט מעני ווייס, פון דער סוויס עמ-
ברודערערס יוניאן, לאקאל 6, ניו יארק.
צו באדאנקען די פילאדעלפיער מעמבערס
פון דער אינטערנעשאנאל און די אראנ-
זשמענט קאמיטע פאר דעם איינדרוקס-
פולען ערעפערונגס יום טוב וואס זיי הא-
בען דורכגעפיהרט, און פאר ווערע אראנ-
זשמענטס פאר דער באקוועמליכקייט פון
די דעלעגאטען.

סעקרעטער בארא פאר טעלעגראמעס און באגריסונגען

דינסטאג אין דערפריה, באלד ווי די
זיצונג האט זיך געעפנט, האט סעקרע-
טער בארא פארגעלעזען פילע באגריסונג-
טעלעגראמעס פון פארשידענע יוניאנס,
ארכיטעקט ארגאניזאציעס און אויך פון
איינצעלנע מעמבערס, קאמיטעס און שט-
פער, פון אונזער אינטערנעשאנאל אין
פארשידענע טיילען פון לאנד.
באלד אין דערפריה האט די קרעדענ-
של קאמיטע רעקאמענדירט, אז ברודער
מארטין פלאטע, דער פרעזידענט פון דער
דריטער קליידער ארכיטעקט יוניאן, וועל-
כער איז א נאכט אויף דער קאנווענשאן,
זאל צוגעלאזען ווערען אלס פראטארינאל
דעלעגאט.
די קרעדענשל קאמיטע האט זייער שול-
דיג דער אינטערנעשאנאל גרויסע סומע
געלד, און געווענליך וואלטען זיי צוליב
דעם ניט געווען בארעכטיגט צו האבען
דעלעגאטען אויף דער קאנווענשאן. צו-
ליב די איצטיגע אומשטענדען קען מען
אבער אויף דיעזע פונקט זיט באשטענען,
און די קאמיטע רעקאמענדירט, אז די לא-
קאלס זאלען מוזען באצאלען אלע זייערע
חובות אין פארלוף פון 60 טעג נאך דער
קאנווענשאן.
אין דער צייט ווען די שורות ווערען
געשריבען, מיטוואך אין דערפריה, קומט
פאר די צווייטע רענעלע זיצונג פון דער
קאנווענשאן. אבער וואס דאמט וועט
פארקומען און אויך אויף די אנדערע זיי-
צונגען ביזן נעקסטען מיטוואך - וועלען
מיר קאנען באריכטען ערשט אין קומענדען
נומער פון די „גערעכטיגקייט“.

פארקיהלונגען

פיבער, גריפ
געסטאפט אין א טאג

אייניגע דאזעס הייליג סטאפען א פער-
קיהלונג - זיי מוזען עס אין 24 שטונדען.
זיי סטאפען קאפאדענאטע, שטעלען א
פיבער און גריפ, עפענען דעם שטענע, שטער-
קען דעם נאכגען ארגאניזם, און שוין די
שטענע ווירקונג פון די שטערקע מיטלען.
א פערקיהלונג איז אן ערשטע זאך, פער-
ווי 100,000 טויטענעלע קומען אלס רי-
זולטעס פון פערקיהלונגען.
דאסעס ניט קיין שטענען פיס א פער-
קיהלונג. קיינס די ריכטיגע הייליג און
שטענע און ווען די פערקיהלונג בעווייזט זיך.
פילע דאזעס פערקיהלונג היילען.

זייט זיכער
מיינ
CASCARA QUININE
קיינס דריטע
בעס
פרייז 30 סט.

ווארמאן און ליבערמאן
דאזעס
302 BROADWAY, NEW YORK
Telephone WArk 2-2500

נאכ'ן טייט

(שלום פון ווייז 4)
פון פאנאדערשטויסען מיט די עלענבוי-
נענס די הונדערטע, מיינ נאמען בנין...
און דער המון פאלאריט...
די מעהר וואסלינגע זוכען אין מיר א
פארענטפערונג פאר זיך, די מעהרליי-
דינגענענדיגע רוקען זיך ארויס... מען
האט בלויז נישט גערעדט וועגען דעם,
וואס עס האט אממייסטען מיט זיך פאר-
געשטעלט מיינ איך, וואס האט מיר אפ-
געזעצט פון דער סוחר'שער מארק און
קרעמער-פילאזאפיע...
דאס דעקל איז פארהעמערט, דער
המון איז אונזע אויף אונזע-ברויט צו
וויבער און קעבסוויבער... צו פאליטיק
און צייטונגס-נייעס... צו וועקסלען און
טערמינען... געזעלשאפטען און פראטעס-
ציעס...
דאס דעקל איז פארשטען, און איך,
דער מיט ער-פארשטענער מת, דער גע-
האנגענער אויף א שטריק פון וועט, שפא-
ציר ארום איבער מיינ ערד, איבער מיינ
ליבער ווארשע, וואו עס איז דא אזוי
פיל טרערען, אזוי פיל ווייטאג און פיי-
אך שפאר זיך אדורך דורכ'ן חושך
פון שווארצע נעכט, ווי א שטעטל, און
הער... פאראכטונג, פארבענעם - א
שלאכט!... דאס זיינען מענשען... גימ-
נאסטיקער פון צניעות, ס'ארט רחמנות
ס'איז מיר אויף אייך!...

מענשען! איך האב מורא, צי איך
האב אייך נישט אמאל מיטגע-געמאכט
איינער פאנסאזיע, נישט צוקלאפט איינער
ניכטערקייט...
אנשטאט די געפודערטע ליבע-שפיר-
לען, האב איך פאר אייערע אויגען קברים
געעפענט... צי דען וועט איהר נעמען
מיר אויף די דאזיגע בודעמס און בית-
עלמינס?...
קומט! די גערווען וועלען אייך פלא-
צען, און עס וועלען אייך ווייס ווערען די
אויגען... קומט, איך וועל אייך מאכען
פעהר, איהר זאלט נישט קענען איינשלא-
פען קאמט איין נאכט אין אייער לעבען...
א, מענשען, מענשען! ווי איך האב
אייך אויסגעשפאט!

רעזאלוציע פון לאקאל 66

„אזוי ווי בענדשטאמין גיטלאוו איז
א מיטגליד פון ארכיטעקט-קלאס און
איינער פון זיינע בעסטע קעמפער, און
אזוי ווי ער איז פארשפארט געווארען
אין טורמע פאר דעם „פארברעכען“ פון
אפדורקען די פראגראם פון לינקען פאר-
נעל פון דער סאציאליסטישער פארטיי,
און
„אזוי ווי אנדערע מיטגלידער פון
ארכיטעקט קלאס, וואס זיינען ענג פאר-
בונדען מיט ב. גיטלאוו און זיינען פאר-
אורטיילט געווארען פאר דעם זעלבען
„פארברעכען“, זיינען באגאנדיגט און
באפרייט געווארען פון גאנצערנאך פון
ניו יארק סטייט, זיי עס דארום
„באשלאסען, דאס מיר, די באנאז
עמברודערערס יוניאן, לאקאל 66, א. ל.
ג. וו. י. שטעהען מיט ב. גיטלאוו און
פארלאנגען פון גאנצערנאך סמיטה, ער
זאל איהם באפרייען.“
די רעזאלוציע איז אנגענומען גע-
ווארען איינשטימיג. עס ווערט אויך
באשלאסען, דאס די רעזאלוציע זאל
פארעפנטליכט ווערען אין דער אר-
בייטער-פרעסע.
בעל א ווייז, 5.
מאקס אלעכסא, 5.
רעזאלוציאנס-קאמיטע.

די בעקער יוניאנס שטעלען א גרויסע געביידע אין לאס אנ- דזשעלעס סאנאטאריום דורך זייער פארשטעהער אין דער איסמ.

די אידישע בעקער אין לאס אנדזשע-
לעס האבען געהאט די מעגליכקייט צו
זעהן און אויך נעמען איינטייל אין דער
הילף וואס דער לאס אנדזשעלעסער סאנא-
טאריום גיט די אומגלייכע שווינדזוכטי-
גע.
זייענדיג אויפ'ן ארט און נעמענדיג א
טיכטיגען איינטייל האבען זיי געהאט די
מעגליכקייט צו זעהן און די גרויסע צאָהל
קראנקע וואס עס קלאפען אין די טירען פון
סאנאטאריום פון אלע עקען פון די סטייטס.
און זייענדיג אויפ'ן ארט האבען זיי גע-
קענט מיט זייערע אייגענע אויגען זעהן אס
די הארץ רייסענדיג סצענעס וואס האט זיך
אפגעשפילט ווען דער קראנקער פלעגט
דארפן ווארטען און דעם גרויסען גליי-
און פרייד ווען דער קראנקער איז שוין ער-
האלט געווארען און האט זיך אומגעקערט
צו זיין ארבייט און צו זיין פאמיליע.
די ארכיטעקט האבען געהאלפן און
העלפען דעם סאנאטאריום. אזוי האט
דאס דער ארכיטעקט רינג אן אייגענע גע-
ביידע, די צוויי ארכיטעקט רינג ברענטשעס
אין לאס אנדזשעלעס האבען דאס אויפגע-
שטעלט. אויך די אסאלגעמייטער האט
אויך מיטגעהאלפן. און איצט האט אויך
גענומען אויף זיך אויסצושטעלען א געביי-
דע אין סאנאטאריום דער לאק. 453 בע-
קערס יוניאן אין לאס אנדזשעלעס. די גע-
ביידע וועט זיין אין נאמען פון די אידישע
בעקער אין אמעריקא.
כדי די געביידע זאל וואס שטעלער
אויפגעשטעלט ווערען האט דער לאקאל
ארויסגעשיקט צו אלע בעקער יוניאנס
איבער'ן לאנד זיין רעקארדינג סעס. גענ.
האלצמאן.
גענאכע האלצמאן איז אן אלטער אר-
בייטער טוער, די לעצטע יאהרען האט ער
אפגעגעבען זעהר פיל פון זיין ענערגיע
און צייט פאר'ן סאנאטאריום און גיט קיין
קענדיג אויף דעם וואס ער אליין איז אן
ארכיטעקט האט ער באשלאסען אז זיין
בייטראג צו סאנאטאריום זאל זיין די
צייט וואס ער וועט אונטערגעבען צו בא-
זוכען די אלע אידישע בעקער לאקאלס.
גענ. האלצמאן איז אויסגענומען געווא-
רען זעהר פארעם פון די לאקאלס אין די
וועסטערען און מידעל וועסטערען סטייטס
און יענע לאקאלס האבען זיך געטעקסט
ווער מיט 5 דאלאר און ווער מיט 3 דאלאר
א יאהר פאר דער געביידע און אויך די
בעלי בתים זיינען געטעקסט געווארען.
איצט איז גענ. האלצמאן געקומען אין
ניו יארק און ער וועט אויך באזוכען די
לאקאלס אין די שטעט פון די איסטערען
סטייטס.

דער פלאץ פון די ארכיטעקט אין דער געשיכטע.

דאס איז א קורס פון צעהן לעסאנס.
געגעבען אין אונזער ארכיטעקט אגיווער-
זיטעס, פון א. י. מאקסי. צווייטער לעסאן
וונטאג איבערפריה; דעם 22טן נאָוועמבער,
אין דער וואשינגטאן אוניווערסיטי-הויסקול,
רומ 580.

קלאזק פינישערס לאקאל 9

א. ל. ג. וו. י. אויפמערקזאם!

איהר זייט אויפגעפאדערט צו אפענדען

די רעגולערע סעקשאן מיטינגען

מאנאט אוועג, 7טע דעצעמבער, 8 אוהר

אין די פאלגענדע מיטינג לאקאלס:

- דאן מאן - בעמהאווען האל, 210 איסמ 5טע סמריט.
- הארלעם - א. ר. בילדינג, 143 איסמ 10טע סמריט.
- בראנקס - לאקאל 2 קלאב רומס, 1581 וואשינגטאן עוו.
- בראנזוויל - לייבאר לייסעאוס, 229 סעקמאן סמריט.
- ליידס ברענטש - אין אונזער לאקאל בילדינג, 67 לעק-סינגטאן עוו.

פיר בירדעליכען גרום
עקו. באארד, לאקאל 9
א. גאלדבערג, משרמאן.
ל. היימאן, מענערשער.

ליידס טיילאריס יוניאן 38 פיהרט אן צוויי- שאפ-סמרייק

(שלום פון ווייז 4)
ווערט נאנץ ענערגיש אנגע-
קעמט געהן ארום דער בילד-
האלט אפ א סך מענשען פון
צו געהן אין דער אפערטא, א
דרום צו זעהן די סטרייקערס
עס איז פאר די מענשען ווע-
גענעם אריינצוגעהן אין א
ווערט געפיקעט פון סטרייקע-
לויט ווי עס הערט זיך ה-
פון די סובסקריבער, און איז
דער אפערטא, געמאכט און
דער מענערשטעמט און איהר
דערט צו סעטלען מיט דער
איהר ווייסט דאך, ווען עס
בייטער פאדערונגען זיינען, א
ליסטען איינגעשפארט און
נאכגעבען. מען עס זיין ד-
מענט פון אן אפערטא הויז
אנדער געשטעלט, דער
שפעט ארויס אומעטום!
אבער זאלען די קאמפליי-
מענערשטעמט פון דער אפ-
געזעט ווערען. זי וועט עס
הערען און נאכגעבען. די גע-
רונגען פון די ארכיטעקט.
די יוניאן וועט פון קאמ-
אפטרעטען. דער סטרייק ווע-
ווערען ביז די פירמע וועט זי-
גען ווייטער אונטערגעלען דעם
און באשעפטיגען די יוניאן-ל-
האט אויסגעשלאסען.

אין פראווינסטא

א שעהנע לעגענדע פון
„ערעם סאליטייר“ ווערט
געפיהרט אין פראווינסטא
אין גרינוויטש ווילעדזש און
די לעגנדרע, וואס ווערט
אלס „אנטנומען פון לעבען,
ווי איין נס“ פון עס רופט
דערט א יונגעמאן, וואס
פאלגט פון א פלוצידיגער
זינט זיין חופה-נאכט דורך
א מחותנת'סע, א מומע,
חתונה ליענט ארויס פון א
גען ביכעל זיין גורל.
דו שאן סטאפארד איז דער
אין געבוירען געווארען אום
וועמבעל און ווען מען וועט
אין דעם ביטערען טאג -
מומע ארויס פונ'ם ביכעלע -
גרויסע צרות פאר איהם און
אין פופצעהן איינדרוקס
נעם, איינגעטיילט אין דר-
קעמפט ערעם סאליטייר מיט
סטערע גורל פון א מענשען
געבוירען געווארען דעם 11טן
בעל. און וואס אימיצער זאל
לען זאנען ווענען דעם ס-
אליין, אבער די פופצעהן ס-
פארגעשטעלט אויף דער קליי-
פון דעם פראווינסטאן טעאט
שפיל דעם יונגען סטאט
בערט ליין) פארבלייבט אין
צושויער.
אין דעם שטיק באטייליגט
און דרייסיג ארטיסטען.

פרעסע פון 18טן

זייט וויסען דאס די ווייטע
לאך צו פרעסען וועלכעס
ליווע, וואס מיר האבען ב-
נעמאכט מיט די צוגעפערט
ווענדאדער צוגעשלאגען און
זיינען ערקלערט געווארען
זער עקסטרע-דאקטאר פאר
נעזונד צו יוען, דען דער גע-
די צוואווארימטע פער און די
רעטע האלץ קאן ברענגען
פאמפשאן.
יוזם נאך אונזער גייעס
מיט די סופערנע לייזערען,
אין אנערקענט געווארען
גרעסטע עקספערטען אין
טאן אלס העכסט סאניטארי-
ער ברעטלאך.
צו באקומען ביי די
**אמעריקאן פ-
און וועלכעס פ-
באארד קאמפ-
123 פינפטע עוועניו**
פילעסאן אילאנד 51-5000
מיר פארקויפן אויך די
פאלי פארקויפן, פרוקטע פאר-
א ברענזשיט
פאלי האבען אויך פילעסאן
די בעסטע און סטריקט.

הערעכטיקייט

ארבייטער פון אלע
לענדער, פארטיי
נינט טייך, און די
וועלט וועט זיין
טייערען

בזדסתי החת
ולא ארפת.
(איוב, כ)
ען פיון גע
קיום העלש
שערק, און
אחר נים

אפיציעלער ארגאן פון דער אינטערנעשאנאל ליידים גארמענט ווארקערס יוניאן

No. 50. New York, Friday, December 11, 1925. פרייטאג, 11טען דעצעמבער, 1925. PRICE 3 CENTS

18-טע קאנווענשאן פון אונזער אינטערנעשאנאל אין פולען גאנג

די „פראגרעסיווע“ סאבאמאשעווען די קאנווענשאן — זאגט פראג. — די ויצונגען
אויף דער קאנווענשאן טאג פאר טאג. — דער שעהנער באנקעט פון די פילאדעלפיער
לאקאלס לכבוד די דעלעגאטען. — פילע חשוב'ע געסט באגריסען די קאנווענשאן.

פרעזידענט פון דער א. פ. א. 5. באגריסט די קאנווענשאן פערזענליך

צי נים. און איצט קומט איהר נאך
מיט טענות פארוואס מען פארציהט די
קאנווענשאן. ווער פארציהט די קאנ-
ווענשאן אויב נים איהר? וואס איז
איינער גאנצע באציהונג אויף דער קאנ-
ווענשאן אויב נים א באציהונג פון כא-
באטאזש, צוטיילונג און „בולדאזשינג“.
אס האט איהר געמאכט א גאנצע אישו
פון דער באשטימונג פון די קאמיטעס,
און איהר ווייסט, אז אויב איהר האט
געהאט וואס אויסצוזעצן געגען די קא-
(שלוס אויף זייט 2).

סטריט פון דער ערשטער מינוט אן, איז
עס געווען א גאנץ לאגישער שלום.
האנדלען זיי דאך די גאנצע צייט פון
דער קאנווענשאן ווי זיי וואלטען זיין
אויף א פרעמדער חתונה!
ווי עס שיינט אבער, זאל דער קלאנג
דאך זיין א פאלשער. עס שיינט נים
זיי זאלען ווירקליך מיינען צו פארלאזען
אין גאנצען די קאנווענשאן. נישט איז
עס זייער כונה צו זיצען דארט פרעמד
און אפגעוואנדערט, פארציהען די קאנ-
ווענשאן מיט לאנגע, אומנויטיגע ספיר-
טשעס, נים לאזען די קאנווענשאן זיך
ריהען פון ארט. און נאכדעם „פראטעסט-
טירען“ אז די קאנווענשאן פארציהט זיך
צו לאנג.

די 18טע קאנווענשאן פון אונזער
אינטערנעשאנאל איז נאך איצטער, ווען
די שורות ווערען געשריבען, אין איהר
פולען גאנג, און מען קען נאך נים זאגען
ווען די קאנווענשאן וועט זיך ענדיגען.
ווי מיר האבען שוין אָנגעוויזען
לעצטע וואך, זיינען די „לינקע“ דעלע-
גאטען, וואס האבען זיך א גאנצען גע-
געבען „פראגרעסיווע קלאוס און דעס-
מאכער“, געקומען צו דער קאנווענשאן
אפגעוואנדערט. זיי זיינען געפארהען אויף
א באזונדער טריין, האבען זיך באזעצט
אין א באזונדער האטעל, זיינען געקומען
באוואנדערט, אין ארטס סטריט טעאטער צו
דער עפענונג פון דער קאנווענשאן,
האלטען זיך גאנץ אפגעוואנדערט ביי
די ויצונגען אויף דער קאנווענשאן,
האבען זיך אנטזאגט צו זיין אינ-
איינעם מיט די „רעכטע“ דעלעגאט-
טען אין די פארשידענע קאנווענשאנען
קאמיטעס, וואס פרעזידענט זינגאס האט
אפאיינטעט, האבען זיך אנטזאגט צו זיין
אויפ'ן באנקעט, וואס די פילאדעלפיער
לאקאלס האבען געגעבען לכבוד אלע דע-
לעגאטען און געסט צו דער קאנווענשאן,
און האבען זיך געמאכט א באזונדער
הוליאנקע און האלטען זיך פרעמד און
אפגעוואנדערט אין אלע פרטים. און עס
מאכט דעם איינדרוק, דאס זיי זיינען
געקומען צו גאך א באזונדער קאנווענ-
שאן. עס איז דעריבער גאך קיין וואונד-
ער נים, וואס עס האט זיך ארום דער
קאנווענשאן פארשפרייט א קלאנג, אז
די לינקע דעלעגאטען קלייבען זיך אין
גאנצען אוועקצורייסען פון דער קאנווענ-
שאן. לויט דער פרעמדלייט און אפגע-
זונדערטקייט, וואס זיי האבען רעמאני-
טירט.

ארבייטסלאזען אינשורענס פאנד אן צאהלען נאכ'ן 20טען דעצעמבער

נאך א ליסט פון פירמען וועמעס שאפט-טשערלייט ווערען גערופען
פון דעם ארבייטסלאזען אינשורענס פאנד.

שיקס זייער רעפארט וועגן
נעם סיווא, זאלען עס באט
איז דער איינציגער אפאט
פארציהען די צאהלונגען צו
לאזען קלאקסמאכער.
ווי מען לאזט אונז ווי
ארבייטסלאזען אינשורענס
געמאכט געווארען איינציג
וואס וועט זיין לטובה די
קלאקסמאכער וואס דארט
אינשורענס בענעפיט. עס
נען געמאכט געווארען, דא
סער זאלען באקומען דעם
בענעפיט און שוועריגקייט
פיל אונגענעמען אונז ווי
זאן. וועגען די ענדערונגען
באריכות ערפלערט ווערען
נומער פון די „נערעכטיגט-
אס איז די ליסט פון
וועמעס שאפט-טשערלייט
רופען אין אפיס פון אי
אין פארלויר פון דער ווא
אבאסבאום גוירלס קא
וועט 26טע סט.
איינזשעס סט. ענד
איסט 213טע סט.
מ. ארלאו, 305 ויבעט
אסיני בראס, 36 א.
בי. אי. על, קלאקס קא
27טע סט.
בארבער ענד קיינעל, 7
בעל-פען קלאקס קא, 50
בוירקאוויץ, 327 בלייט
בוירנסטין ענד קא. 1
יורושין בראווא, 144
בלעקסטיי ענד לעווי
22טע סטריט.
איוידא בלאק, 36 א.
בלאק ענד לעווי, 117
ס. באסער, 234 וו.
באראסקי בראס, 884
ברוקלין.
ב. בראדסקי, 9 דייווי
ס. ענד סט. דרעס
1985 וועבסטער עוו.
איוואל כאוועס, 56
עוו. ברוקלין.
קאלאדנער חייקין, 42
ברוקלין.
(שלוס אויף זייט 2)

לעצטע וואך האבען מיר פארעפנט
ליסט א ליסט פון פירמען וועמעס שאפט-
טשערלייט עס זיינען גערופען געווארען
אין דעם אפיס פון ארבייטסלאזען אינ-
שורענס פאנד, און דאס האט געבראכט
דעם געווינשטען רעזולטאט. די טשער-
לייט זיינען געקומען, אדער זיי האבען
געמאכט יענע פירמען אריינשיקען אין
ארבייטסלאזען אינשורענס אפיס דעם
רעפארט פון זייער שאפט. אבער דאס
איז נאך ווייט נים אלע פירמעס, וואס
זיינען הינטערשטעליג אין דעם פרט.
און מיר פארעפנטליכען נאך א ליסט
מיט נעמען פון פירמען, וועמעס שאפט-
טשערלייט עס ווערען גערופען אין אפיס
פון אינשורענס פאנד, 122 וועט 18טע
סט. די שאפט-טשערלייט זיינען געבע-
טען צו קומען אין פארלויר פון דער
וואך. דאס איז זעהר וויכטיג. עס איז
אין די אינטערעסען פון די ארבייטער
פון די דאזיגע פירמען, אין באצוג אר-
בייטסלאזען אינשורענס.

די צאהלונגען פון ארבייטסלאזען
בענעפיט וועלען זיך אנהויבען נאכ'ן
20טען דעצעמבער, אויב די שאפט-טשער-
לייט וועלען זעהן מיטהעלעמען, אז די
פירמען וואס האבען נאך נים אריינגע-
(שלוס אויף זייט 3).

און אזוי איז עס טאקע געווען דינס-
טאג, אויף דער ויצונג פון דעם צווייטען
טאג פון דער צווייטער וואך פון דער
קאנווענשאן. נאכדעם ווי די „לינקע“
דעלעגאטען האבען ארויסגערופען לאנגע
רעכאטען און אזוי נאך פארצויען די
קאנווענשאן, האט ברודער פארטנאן,
דעלעגאט פון לאסאל 22, אָנגעפרעגט,
ווארום די קאנווענשאן פארציהט זיך.
און פרעזידענט זינגאס, דער טשער-
מאן פון דער קאנווענשאן, איז אויף
דעם נים שולדיג געבליבען קיין ענטפער.
צווישען אנהערס האט ער ביי דער גע-
לענעהייט געזאגט:
„א וואך צייט האט איהר, זאגע-
נאנטע, „פראגרעסיווע“, באנוצט זיך מיט
דער טאלעראנץ און געדולד פון דער
קאנווענשאן און איהר האט גערעדט
פאר פייער און פאר וואסער וועגען יע-
דער זאך אין דער וועלט, צי עס האט
געהאט צו טאן מיט דער קאנווענשאן.

דזשיינט בארד און סאניטארי קאנטראל פייערט זיין 15 יאהריגען יובילעאום

אויסגעשטאנען און איבערגעלעבט די
אלע שטורעם וואס זיינען פארגעקומען
אין דער אינדוסטריע זינט דעם יאהר
1910. דר. פרייס, דער דירעקטאר, וועט
פארלעזען א זעהר אינטערעסאנטע רע-
(שלוס אויף זייט 3).

דער דזשיינט בארד און סאניטארי
קאנטראל אין דער ליידים גארמענט אינ-
דוסטריע פייערט איצט זיין 15-יאהריגען
יובילעאום. דער יובילעאום וועט געפייערט
ווערען דורך א רינער וואס וועט געגע-
בען ווערען מאנטאג אווענט, דעם 14טען
דעצעמבער, אין דעם טאון האל קלאב,
123 וועט 43טע סט.

דער דזשיינט בארד און סאניטארי
קאנטראל באשטעהט פון פארטערטער
פון אונזער יוניאן, פארטערטער פון די
ארגאניזירטע מאנופעסטורערס אין דער
ליידים גארמענט אינדוסטריע און פאר-
טערטער פון פאבליק. דער בארד איז
עמבאלירט געווארען נאכ'ן היסטארישען
קלאקסמאכער סטרייט אין יאהר 1910.
ער איז געשטאנען געווארען אויפצופא-
סען, אז די שטענער זאלען זיין ריינע,
געזונט און ציכטיג, און זיי זאלען ווי
ווייט נאך מעגליך נים זיין קיין פייער
פאסטעס, דר. דזשיינט מ. פרייס
איז דער דירעקטאר פון דעם בארד.
דזשיינט בארד נארדאן בעטל, דער טשער-
מאן פון נאוועמאר סטריט קאמיטעט,
און בערנארד ל. שינגאס, דער ניייער
וועהלטער מיט קארט דזשיינט, ווע-
לען געבען אן איבערבליק איבער דער
מעטינקייט פון דער אינדוסטריע אין
פארלויר פון די 15 יאהר. וועלכע איז

א קבלת פנים פאר נענ. אב. קאהאן, רעדאקטאר פון „פארווערדס“

דעם 13טען דעצעמבער, אין מאנהעטען
אפערע הויז, 84טע סטריט, לעבען דער
8טער עוועניו, ביי דעם קבלת פנים וועט
זיין פארטראטען די סאציאליסטישע און
ארבייטער באוועגונג. די פילע פארעה-
רער פון נענאסע קאהאן וועלען איהם גע-
בען א שרעציען ברוך הכא! דאס וועט
זיין א פאלקס קבלת פנים. גענאסע ב.
וואלדעס וועט זיין דער טשערמאן.
צו דער געלענעהייט יענע געגעבען
ווערען א שעהנער קאנצערט. עס וועט
דורכגעפירט ווערען א מוזיקאלישער
פראגראם, וואס וועט זיין פאסיג פאר אונז
צוזאמענאמט. אין דער צייט ווען די
שורות ווערען געשריבען, איז נאך נים בא-
(שלוס א. י. זייט 4).

גענאסע אב קאהאן, רעדאקטאר פון
„פארווערדס“, האט זיך צוריקגעקערט פון
א לאנגער רייזע, וואס ער האט געמאכט
איבער אייראפא און אין אריינט, הויפט-
זעכליך פאלעסטינא, וואו עס בוים זיך א
אידישע היים.
פון זיין רייזע האט גענאסע קאהאן
שוין א סך געשריבען. אבער וויפיל ער
האט שוין געשריבען, האט ער נאך אלץ
מער צו שרייבען און דערזעהלען; ער
האט אין זיך איינגעזאפט א מאסע איינ-
רוקען פון דעם לעבען פון די מענשען,
פעלקער און ראסען אין די אלע לענדער
וואס ער האט באזוכט, און א טייל רעדער
וועט ער דערזעהלען אויף דעם קבלת פנים
וואס מען נים איהם דעם זונטאג בייטאג,

